

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra . . . 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra . . . 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra . . . 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

Jelen és jövő.

Nagyon sokszor hangoztatták, hogy az egyházpolitikai törvények végrehajtása a felekezetek s különösen a katolikusok vallási érzékenységének lehető kimérésével fog történni.

Azt is hangoztatták, hogy majd meglátjuk, hogy a polgári házasság intézménye, a polgári rendnek ezen alfája semmiben sem fogja az egyház áldásos működését (most még áldásosnak mondják) megzavarni, sőt nagyon valószínű, hogy a hitélet annál buzgóbb lesz, mert a hitek önszántukból és nem kényszerből lesznek vallásosak stb. stb.

A végrehajtás mindinkább közeledik, a nagy apparatust, mely miként most készül, közel egy millió forintba kerül, kezdik összeállítani, keresik és kinevezik a polgári anyakönyvvezetőket nem minden aggály nélkül, mert miután a katolikus tanítókat nem nyerhetik meg erre a díszes állásra, szükségből sok helyen a falusi jegyzők segédjeit kell kinevezniök (!), hogy ily fontos teendőket reájuk bizzanak.

És ezen előkészületek közben nem felejtkeznek meg arról sem, mint lehetne hol itt, hol ott az egyházat ócsárolni ezredéves tekintélyét diszkreditálni és csökkenteni, hogy a nagy tömeg annál örömebb vegye igénybe, mit a törvény kényszerénél fogva amugy is muszáj lesz megtennie, az állami funkcionáriusok ténykedését.

A fő-fő félhivatalos megígérte olvasóinak, hogy Zolának pikáns művével Lourdes című világhírű regényének magyar fordításával fog kedveskedni, egy másik félhivatalos pedig »a magyar baka nem hazudik« felirással takaros kis históriát közöl a szerzet rendek rut visszavételéről titkos orgiáiról József császár korából s azonfelül keresve keres alkalmat, hogy mindenféle más pikantériákkal rúghason egyet a papokon, kiknek uralma szerinte már nem tarthat sokáig, mert napjai meg vannak számlálva.

És nagyon érdekes, hogy ép most izentek hadat Brüsszelben a francia sikamlós regényeknek és házasságtöréssel, elválással, törrel, méreggel s mindenféle egyéb erkölcstelenségekkel telített drámáknak, melyeket pedig nálunk is nagy előszoretettel kultiválnak, mert ez az irány is nagyon beleillik a mai kor haladásába.

Szóval a liberálisizmus tombol örömben, hogy ilyen óriási vívmányokra (!) sikerült szert tennie.

Soha nagyobb visszaélést nem üztek a szabadság nevével és eszméjével.

Minden, a mi csak valaha szent volt az emberek előtt, az új irány harczosainak czéltáblájává lett. A gondolkodó ember igazán nem tudja mindezt mire vélni, mert ész ellenes dolog az, felforgatni forgatni a társadalom megszokott rendjét, alapját, midőn arra semmiféle kézzelfogható szükség nem készletti az embert.

Azonban a sajtószabadságnak olyatén értelmezése, hogy még a vallás ellen is izgatni szabad, habár csak leplezetten is, sehogy sem egyezik össze ama biztatással, hogy a felekezetek érzékenységét kímélni fogják.

Nem lehet rendén annak a szénája, a ki hogy a maga dolgairól elfordítsa a figyelmet, minduntalan hadonázik és másfelé vagdalkozik. A sokat magasztalt új rend elvégre is nagy rendtelenségnek, khaosznak fog bizonyulni, ezt pedig csukugyan érdekekben áll eltakarni azoknak, a kik felidéztek. Avval persze nem sokat törődnek, hogy mást mond Bodóné aszszony is, mikor tőle a bor árát kérik.

Nos hamarább fog minden kitudódni, semhogy idejök lesz a reánk kent mindenféle rágalmakat bebizonyíthatnák, a mint hogy nem is bizonyíthatják reánk azokat. És jönni fog, mert jönnie kell a megtérés s az emberek látni fogják, hogy hiába való dolog volt a czimbalmot pengetni, mert ennek hangjai sem alkalmasak arra, hogy az emberekkel feledtessék, a mit tőlünk elvettek, vagy elvenni próbáltak, de pótolni nem bírtak.

A lelkiismeretbe vág.

A választóknak csak az imént összeállított névjegyzéke foglalkoztatja még mindig a politikai köröket. Sajnos, hogy éppen a katolikus sajtónak akad e tekintetben sok irni, sok panaszkodni valója »Nem nézhetjük nyugodtan, hogy akárhány polgárt éppen csak a katolikus vallása miatt megfosztanak választói jogától vagy lehet furfangos, de semmi esetre sem tisztességes uton-módon lehetlenné tesszik neki e jog gyakorlását, ha egyébkint meg is van benne minden törvénykövetelte kellék; — de még jobban fáj a szívünk annak a nagymérvű erkölcsi hanyatlásnak láttára, mely soha annyira ki nem ütött Magyarország közéletén, mint manapság.

Lábbal tiporják a törvényt egy párt érdekében oly nyíltsággal, mely fölkell, hogy ingerelje a kedélyeket kell hogy elkeseredést szüljön. Eddig sem szerepeltek a politikában mindig a egbecsületebb indokok, de legalább al tisztességes külszín megmentésére fordítottak gondot. Az a politikai eljárás pedig, mely kézzelfoghatólag nemtelen, törvényellenes, igazságtalan eszközökkel dolgozik, közönséges csaláshoz hasonlít. Ebből is kitészik, hogy a mai kormány, nem felel meg a magyar nemzetnek, mely a politika útjait szövevényeseknek ismeri, mely az igazi ok eszes eltakarásába helyezi a politika lényegét.

A hivatalnoki kar érdekében emeljük föl szavunkat. Ha magán ember vetemedik a lelkiismeretbe ütköző cselekedetre, ő lássa, az ő baja; de mikor egy magas polcon ülő előljáró akár parancs, akár vétkes elnézés útján ezer meg ezer alantas hivatalnokot a természeti erkölcstanal ellenkező tettekre kényszerít, akkor megszólal bennünk a honfui aggodalom.

Amennyire ami mai politikánkban az egyházi, mondjuk vallási meg világi elem össze van keverve, könnyen még a keresztény, a katolikus erkölcstanba is ütközhetik a hivatalnoknak eljárása, eltekintve attól, hogy a katolikus hit tana szerint a hivatalnok a szándékos mulasztással, a szándékos igazságtalansággal még a tisztán világi vonatkozású ügyekben is megterheli lelkiismeretét. A hatalmas német-római császártól, V. Károlytól a gyóntató atya nem csak az ember,

hanem a császár vétkének elősorolását is megkivánta. „Ezek voltak — ugymond — Károly bűnei, most hadd halljam a császárait is!”

Erkölesi kényszer nehezedett mindazokra az urakra, akik a választék névjegyzékének összeállításán közreműködtek, mert sokkal becsületesebbnek tartom legalább jó részét közembereinknek, hogy sem felsőbb befolyás nélkül annyi igazságtalanságra képesek lettek volna, mint amennyi már eddig napvilágra jutott. Elég szegény ugyan az összeíró bizottságokra is, hogy jogtalan, legfőnyebb magasabb közéleti erkölctanos beavatkozásainak oly könnyen engedtek, de mekkora lelkiismeretlenség kell ahhoz, hogy egy magas előjáró visszaélve a bevébe adott hatalommal, művelt, tanult emberektől a talán saját jobb meggyőződésükkel meg nem férő eljárást kívánjon? Nem annyiszoros-e az ilyen előjárónak a bűne, mint a hány emberben megingatta az erkölcsi egyensúlyt, mint ahány embert a lelkiismeretben is kötelező állami törvény megszegésére fölbiztatott; mint a hány fölháborító igazságtalanságnak értelmi szerzője?

Tehát az alkotmány sem zárja ki a zsarnoki önkényeskedést. Vigaszt meríthetünk azonban a történelemből, hogy a zsarnoki uralom nem tudja magát sokáig föntartani. Példát is idézhetnénk a görög történelemből, de nem teszem — a benne szereplő név miatt. *Dr. Patássy.*

Megint egy rendelet.

A belügyminiszter valamennyi vármegye közigazgatási bizottságához körrendeletet intézett az új anyakönyvek vezetése tárgyában. A körrendelet szövege a következő:

Az állami anyakönyvek vezetése tárgyában folyó évi június hó 19-én 60,000 szám alatt kibocsátott utasításom 9. §-ának első bekezdése szerint az anyakönyvvezető minden nap — vasár- és ünnepnapokat sem véve ki — meghatározott hivatalos órákat köteles tartani.

Az utasítás ugyane szakaszának második be-

kezdése szerint a hivatalos órákat a fenforgó szükségére és a helyi viszonyokra való tekintettel a törvényhatóság közigazgatási bizottsága állapítja meg.

Felhívom a közigazgatási bizottságot, hogy az utasítás ezen rendelkezéseire képest az anyakönyvvezetők hivatalos óráit a törvényhatóság területére a helyi viszonyoknak megfelelőleg a legközelebbi ülésében állapítsa meg.

Meg kell jegyezni ez alkalomból, hogy oly anyakönyvi kerületekben, melyekben n. körjegyző az anyakönyvvezető, helyettes pedig nincs, a végből, hogy minden nap legyenek hivatalos órák tarthatók, esetleg célszerű lesz egyes napokon délutánra tenni az anyakönyvvezetői hivatalos órákat, a mikor is az előző nap reggeli órái és a szobán forgó napok délutáni órái közé eső időközben a körjegyző a székhelyén kívül fekvő községekben körjegyzői teendőivel járó hivatalos utazásait elvégezheti és az anyakönyvvezetéssel járó feladatai teljesítése végett a meghatározott hivatalos órákra székhelyére visszatérhet. Budapest, 1895. évi augusztus hó 5-én. Perczel s. k.

Az egyház politikai törvények utópiái.

Még életbe sem léptek az egyház politikai törvények már is kísértének — újabb és újabb állami teherrel.

Megbízható forrásból eredő értesülésünk szerint az igazságügyminiszterium és a belügyminiszterium illető szakosztályai között a miniszterek direkt megbízásából beható tárgyalások folynak a járásbírók szaporítására vonatkozólag.

Elhatározott dolog, mert a tárgyalások folyamán kitűnt, hogy az a sok új teendő, melyet az egyházpolitikai törvények az alsóbbrendű közigazgatási hatóságokra rónak, szükségessé teszi azt, hogy az amúgy is túl terhelt alsófokú igazságügyi hatóságok ezekkel közvetlenül együtt működjenek. A felállítandó új járásbírók száma a fentebbiek szerint közel 200 lesz, a pontos szám még nincsen megállapítva, mert ennek, valamint a terület beosztása és a hatáskör megszabása tekintetében az igazságügyminiszterium az illető kerületbeli királyi táblák javaslatait fogja bevézni s ezek szerint igazodik is. — Ugyanesak a táblák javaslata lesz irányadó a természetesen csak fokozatosan keresztülvihető járásbírók szaporítás s o r r e n d j e n e k m e g á l l a p í t á s á r a nézve is. Megjegyzendő, hogy a járásbírók szaporításának szükségességét egyes kir. táblák már régebb idő óta hangoztatják, sőt több helyről már konkrét javaslatok is fekszenek az igazságügyminiszter előtt.

A járásbírók szaporítását valószínűleg még az idén megkezdik néhány dunántúli járásbírók felállításával, mert ezeket az illetékes hatóságok igen sürgősen kívánják. Adta magyarja, ha kell egyházpolitika, hát most már csak győzd fizetni az azzal járó közterheket is.

Lapszemle.

Budapest, 1895. aug. 14.

A »Magyar Állam« »Polgári házasság és polgári temetés« című cikkében kimutatja, hogy a polgári házasság polgári temetéssel jár, egymáshoz kapcsolja őket az egyház büntető hatalmában megnyilatkozó logikának az államnál is mindenhatóbb ereje.

A »Hazánk« román nemzetiségi igazgatók brüsszeli kudarcáról ír s örül, hogy a magyar képviselők oly méltón képviselték hazánkat a külföld előtt.

A »Magyarország« cikke a bőrvével foglalkozik s kimutatja, hogy a legutóbbi árfolyam esőkkenések a Rotschild-ház spekulációjára vezethetők vissza.

A »Pesti Hírlap« a brüsszeli interparlamentáris békekongresszusról cikkezve keményen neki megy az oláhoknak, hogy hazug rágalommal igyekeznek beszennyezni Magyarországot becsületét a külföld előtt.

A »Nemzeti Ujság« meginterwiewolta a nemzetiségi egyházfőket a nemzetiségi igazgatókra vonatkozólag s ezen érdekes interwieweket közli, melyekből kiviláglik, hogy az egyházfők elítélőleg nyilatkoztak mindnyájan az igazgatókról és a martyrokról.

Az »Egyetértés« arról cikkezik, hogy mily nyereség reánk nézve, hogy a jövő évi békekongresszus Budapestre lesz megtartva, mert a külföld közvetlen tapasztalatból fog meggyőződni arról, hogy Magyarországot kivéve, nincsen a kontingensen, vagy azonkívül állam, a hol a nemzetiségek nagyobb szabadságot, több jogot élveznének, mint nálunk.

A »Pesti Napló« Ferdinánd bolgár fejedelmnek Bulgáriába való visszatéréséről cikkezik.

A »Budapesti Hírlap« a brüsszeli békekongresszusról cikkezik s annak áldásos voltát és nagy ezúljait fejtegeti.

A »Nemzet« a bolgár politikában beállott legújabb eseményekről és Ferdinánd hazatéréséről cikkezik.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Az én ideálom.

— A »Tiszantul« eredeti tárczája. —

Irtá: *Senki.*

Megsókolt forrón — hosszan — melegen. Azután? Magához ölelt édesen és azt sugta: »Jöjj velem!«

És én elmentem.

I.

A távol messze éjszakai, hol örök hó fűdi az örök jég birodalmát — az éjszakai sarkok egyik elhagyatott — rideg szikla csucsán, ott alszik egy karsu ifju: az én 19 éves kóborló lelkem.

Elfáradt szegény hosszas bolyongásai közben a vándoruton s ide tévedt a halál e félelmetes hónapja keresve az igazságot.

Már alkonyodott a végtelen hómezők néma tájai fölött, mikor az ifju ott állott mint a búbanat szobra a szikla csucs végső fokán. Csak néhány pillanattal előbb intett végső búcsút fáradtan — és kimerülten a leáldozó éjjeli napnak.

Szeme körülropult még egyszer a sivár tájat, látta, hogy ő a föld éjszakai horpadásának centrumán áll azon a ponton, melyet a tudósok oly mohó vágygally keresnek — látta, hogy innen se föl, se le nincs többé út, mert csak a mélyedés szélei veszik körül, mint elaludt kráterben a végső lávahullám megdermedt kupját.

Aléltan dőlt le az öntudat hatása alatt a szürke gránit élre és mikor megjelent az álom világ édes hirnöke: a szender, önfelédten hajta le bánatos arcát a fehér puha karok ölébe: a hó lány pihéi közé.

Szempillái is lezárultak lassan... esőndesen. Valami selymes ajak halk mesztelen esőjka szoritotta le azokat az önfelédés örvénye felé, mikor megszólalt a sphaerák zenéje: a sivitó, hideg éjszakai szél.

Keze önkéntelenül szorosabbra vonta die dergő teste körül a pellerin köpeny két feketb szárnyát — azután lélegzete mind lassubmind halkabb lön — mignem ajka végsőt sóhajtott s az ifju megdermedten elaludt.

II.

Az égbenyuló gránit csucs végső fokának vis-a-vi: az égbolton kigyultak egymásután az ég örkődő szemei: a csillagok. — Kíváncsian leselkedtek fekete fátylúk alól — mint pihen az alvó föld azon fele, mely saját árnyékának nyomása alatt nyugalomra tért.

Meg voltak elégedve, amint látták az ifjut is a csucsán kiterítve — holtan; mosolygva tovább ragyogtak, hogy nem zavarja semmi a földi anyag nyugalomát és örkőátek tovább keringve a világűr nesztelen pályáin.

Csupán egy: az éjszakai sark csillaga nem mozdult — mereven őrizte a föld sarkpontját, melyet az ő őrizetére bízott a nagy — Alkotó.

Ah, de ime ködátvolszerűen kezd fénylő orezája elborulni, a mint látja az idegen valamit, mely nem engedi feléje sugárzani a

föld tengelyének delej áramát, azt a láthatlan szálat, mely őt, — a csillagot a földdel egybeköti.

Tudja már, mi szokott ilyenkor bekövetkezni, valahányszor kíváncsi földi lény ide téved e pontra. — A delej áram engedelmeskedik a kiszabott törvénynek — és elhárítja az akadályt, hogy hozzá juthasson és a köteleket megújtsa. Vár tehát türelemmel és nem csalódik.

Mert ime az áram hullámok az alvó ifju körül megtorlódnak... valami kimondhatatlanul édes, lány — fény kezd esőndesen kigyulni a sarkpont körül. Magas küllő sávok lövelnek elő az ür végtelen régióiból és megjelen az éjszakai fény.

Mosoly fakad az alvó ifju ajkán... ajka megnyílik... szive hevesen lükteti a vért — karja kitérül, azután bezárt szemmel felemelkedik fekvő helyéről és elindul tátongó léptekkel, mámoros arccal, földöntúli üdvönek elváltozott mosolyával és reszkette valami benső láztól szenvedélyesen sugja: »Ah! veled megyek.«

És, az ifju ment, mert hiszen ideálja hívta őt!

Es az ifju ment, mert hiszen hívta egy esodálatos szép szűz.

Ment fölfelé a légtör lépesőfokain fölfelé mindaddig — mignem megbotlott valamiben. Az akadály a Himalaya végső csucs volt, mely ide ért most keringő utjában, sodortatva a földnek saját tengelye körül való forgása folytán.

»Ennél följebb ne vágyakozzál soha« mondá

A »Magyar Hírlap« Kálnokynak és Goluchowszkyknak a bolgár állapotokkal szemben elkövetett mulasztásáról ezikkezik, a melyek a monarchiának annyi kárt okoztak.

Magyarország helyzete.

Laptársunk a bécsi »Reichspost« legutóbbi számainak egyikében a fennebbi cím alatt, budapesti információk alapján, a következő igen érdekes és jellemző közleményt hozza.

Hogyha valaki mostanában behatóan megfigyeli az országban uralkodó hangulatot, kétségkívül észre fogja venni, hogy a mesterségesen csinált diadalmamornak, mely még egy évvel ezelőtt olyan hangos volt, ma már semmi nyoma sincs, sőt ennek helyébe bizonyos kényelmetlenségi érzés lépett, mely abból a kérdésből ered, melyre senki sem tud válaszolni; mi lesz már most ezentúl?

Minden nappal rövidebb lesz a határidő, mely az országot attól a »sötétbe való ugrástól« elválasztja, melyet a kormány nem restelt mint az »egész nép kívánságát« odaállítani, a mi nemcsak az ellenzéki pártok táborában, hanem saját hívei körében is lépésről lépésre megérettetette az iránta való bizalmat.

A kormánypártnak eddig domináló azon része, mely legjellemzőbben »zsidó-liberálisnak« nevezhető, még ugyan ma is minden erejéből küzd amaz önvallomás ellen, hogy a magyar állam szekere alaposan dülőre jutott, de a pártnak többi elemeinél lassanként felébred az az öntudat, hogy a nyomorult munkának megsemmisülése sokkal hamarabb be fog következni, mint a felületes elbírálás szerint várható volna.

A magyar állami életnek egyetlen tere sincs ma, melyre nézve a jövőbe vetett pillantás a fennálló viszonyok homályos és bizonytalan volta által meg nem zavartatná; ma itt csak az egyik napról a másik napra uralkodnak, s mindazok, kik ma kezeikben tartják az uralom gyepőlőt, maguk legjobban esodálkoznak reggelenként, hogy a gyepőlők az elmúlt éjjelen kezeikből ki nem siklottak.

Mig arról volt szó, hogy a parlamentben,

melynek majoritását meghamisították, a liberális reformok győzelmét ünnepejék, addig kétségkívül erőseknek érezték magukat arra, hogy a legvakmerőbb hazugságnak is érvényt szerezzenek, de attól a pillanattól fogva, midőn a Tisza-Wekerle-Bánffy rendszernek theoriái mindazzal ellentmondásba kerültek, a mi az országnak valóban hasznára válhatott volna, már az egész országban úgy érzik, hogy komoly idők következnek, melyekben nemcsak pusztá hiúsági sikerekről, hanem sokkal többről lesz szó.

Bizonyára senki sem sajnálná egy olyan kormányrendszernek bukását, mely már két évtized óta felfelé is és lefelé is a hazugságot és képmutatást fogadta el összes tevékenysége alaposzlopaiul; senki sem sajnálná azt a rendszert, melynek helyességét maga a korona viselője egy évben kétszer is kétségbevonta.

Mindkét esetben sikerült ezen kételyt elodáznai; persze azt nem lehet tudni, valljon a korona ma azt végképen elejtette-e? de az ország ez idő szerint megint ama jogosult kétely hatása alatt áll.

Ime a helyzet szignaturája általánosságban véve, de még ehhez hozzájárul az egyházpolitikai téren az ország katolikusainak azon öntudata, hogy a bekövetkezendő harez napjaiban a maguk erejére vannak utalva; ebből az öntudatból, melynek már korábban fel kellett volna ébrednie, származik az ország katolikusainak mai sorakozása arra a célra, hogy védekezzenek ama támadásoknak egész sora ellen, melyek október elsején kezdetüket veszik.

Ugyanezen sorakozás érdemének legnagyobb része a magyar néppártot illeti meg; de a szervezkedés keretein túl gyakorlati sikerekre — csupán ez által lehet kilátás, ha minden félremagyarázhatás kizárásával precizoztatik azon álláspont, melyet a magyar püspöki kar az országnak a néppártban csoportosult katolikusait, illetőleg elfoglalni kíván.

Meg van erre az alkalom a legközelebb megtartandó püspöki konferencián, s mindenestre várható, hogy ezen alkalommal a legutóbbi napokban a zsidó-liberális sajtó által e tárgyban kolportált közlemények hazugságoknak

és ferdítéseknek fognak bebizonyulni, valamint várható az is, hogy a magyar püspöki kar konferenciája akként fogja álláspontját precizirozni, miként az ország összes katolikusainak (persze a kormány jó katolikusai kivételével) közös érdekei megkívánják.

Gondolatok az agrár-szocializmusról.

I.

Az alföldi munkásmozgalmakról igen sokan irtak már, s voltak, kik a nép közt élve, annak bajait ismerve, alaposan hozzászóllottak s az orvoslat módzataira is reá mutattak, de sem a kormány, sem a társadalom nem tölti be azon helyet, melyet mint a kormányának állásából kifolyó, a társadalomnak pedig erkölcsi kötelessége volna a már imitt-amott meggyújtott világosság után menni, nem pedig mint általában teszik a sötétségben tapogatva, semmit téve bolyongni. Mig a mezei munkás nép mozgalmát a megindult kereset lecsillapítja, amikor kormány és társadalom, ismét visszavonul a nélkül, hogy csak némileg is tájékozta volna magát arról, hogy ezen veszélyessé válható mozgalmakat alaposan miként lehetne orvosolni.

Nem ott van a baj, ahol sokan keresik és hirdetik a munkabér, a rövid aratási idő, a behozott sok gép stb., — hiszen tudjuk mindannyian, hogy a különböző ez innen a roska-dásig megadóztatott földbirtokos oda lett kényeszerítve, hogy mindazon kínálkozó gépezetet, habár nagy költséggel is beszerezze, melynek segítségével földje termő erejét fokozhatja s termését minél olesőbban állithassa elő; mert különben a mai alacsony és ingadozó gabona és jószág árak mellett, nem lenne képes a mindennapi kenyerét megkeresni, — pedig tőlük ezeken kívül még a társadalom is sokat kíván.

Itt a magyar földkirtokos osztály a magasabb munkadíjjal nem kergethető a végpusztulásba, jogosan a munkabér fel emelését nem lehet kivinni.

A mi továbbá azt illeti, hogy a gépek behozatalával a munkás nép keresete csökkent volna, nem lehet állítani; mert hiszen minden géphez, de különösen a cséplőgéphez, temérdek munkás kell, hol az arató és cséplő részbe ma is a termés 1 tizedrészét kapja meg a munkás és 9 tizedrész marad a birtokosnak földje kamatjára, adóra, cselédtartásra és háznépek fentartására.

tiszta csengő női hang az ifjunak »mert azontul ritka a levegő és te elmúlnál a földre nézve.

»Pedig nem engedlek, mert szeretlek« és hevesen karjai közé szorítá az ifjút a szüz.

Az akadály nesztelenül elhaladt keletnek és az ifju tovább repült; egy néhány percz múlva az Alpok szüze suhant el mellette s nyomban a Mont-Blanc esucsá.

Az angyali hang újból megszólalt. »E földrészen ez a magasság ne továbbja.« Azután újból hallotta intő szavát valahányszor a Cimborassó, a Dsavalagiri, az Atlas csucsai érinték szeliden az ifju lábait. Azalatt megváltozott a fény is, melynek kezdetével kimondotta e végzetes szót »Megyek«. Rózsaszinbe kezdett áthajlani az éjszakák megnevezhetlen világossága.

Hüvös lehetet kezdő halkán simogatni arcát és valami szelid ujjnak érintése a szíve felett édes borzongást idézett fel benne, melynek nyomán megnyitá szempilláit. Szomjat érzett.

Ah, mint ámult el; a mint körültekintett, Ugy volt amint óhajtott. Zúgó vizesések morajló habja gyöngyözött alá sudár fenyők között a szikla falakon a dus füvel borított völgyek és síkok felé; kúrtszó hangja rezgett fel a völgyből és az a kedves lény, mely karjain ringatta, így szólt:

»Itt csillapítsd szomjuságodat és józan leshesz s karjaimból le nem bukol soha.«

Az Altaí fensikjén hajlott egy szikla alatt a mohos forrás fölé az ifju és hosszan ivott a

tiszta érből. Majd alá nézett a mélybe hol a vizeses medenczébe gyűjté habjait.

Karjaira emelődött ismét a szüz és lassan alábocsátkozott vele a vízbe, melynek fenekén, örvény sodra zúgott. Csak egyik ujjával érinté az ifju kezét és mondá: »A vizek mélységei fölött járhat sz. ha kezed ujjamat érinti. De vigyázz. Ne légy hűtelen soha — mert elvesztél rá nézve örökre. Jőjj tovább kövess édes mert — — szeretlek.

És az ifju tovább haladt szüze karjain fölfelé lebegve. Szelid mosolyközött fejtegette, hogy csak mérsékelt, lassan emelkedő sebeséggel viheti fölfelé, ne kívánja a hirtelen emelkedést, mert nehéz legyőzni a föld vonzó erejét bajos kikerülni az erdők, a hegyek ormait, a föld e kedves karjait, melyekkel szegény az égbe tör és kapaszkodik.

Azután andalító fenséggel repültek Kis-Azsia, Hellas, Itália kéklő ege alatt a narancs és olajfa ligetek felett. Syracusea romjainál azonban hirtelen fordulattal Afrika keletének indultak vissza a Nilus forrásai felé.

»Meneküljünk«, Ott jó a numidok sötét országából gyászoló anyám: a vihar. Megöl villámaival téged, mert azt hiszi te raboltál el tőle, pedig én szöktetlek mert szeretlek. Ah rejtőzködjünk el, hogy utol ne érjen bennünket — mert megbüntet s karjaim közül a földre dob téged.«

Gyors mozdulattal suhantak a zúgó sötét felhők elől; a vihar rémes szempillantásokkal áttört a Herkules oszlopai közt a Gibraltár kapuján át a csillgó habok felett az Alpesek hófedte csucsai felé.

Ott látott valami fehérét a nap fényében, azt hitte, hogy az leánya; a villamosság.

Pedig a hűtelen ott ringatta az ifjút az Abessini magas hegyek között és ígérgette ha megújultan kél ki a Nilus zuhatagjai közül, elviszi az oasisokon át a pálma ligetekbe, avagy Ceylon gyöngyött termő szigetvilágába. Csak türelem.

»Itt ez árnyas fügefák berkében pihenjen meg karom kissé — mert semmi sem elpusztíthatatlan — e földön« mond a szüz e hófehér karok ujjai a szabadon lengő lebegő kerekék lassuló mozgásban összezsukódtak és ott terült el a pázsiton aludva a világ csodás szépségű szüze: a kormányozható léghajó.

Gyönyörködve szemlélte az ifju az ő ideálját — melyet oly régóta keresett s oly oly sokára végre megtalált. Pedig mily egyszerű és mégis mily nagyszerű. Mily okos, mily szelid mikor itt fekszik és alszik mily fenséges és hatalmas, mikor föléd és — — szeret ölelve téged.

V.

Nem tudom, sikerül-e leirnom őt, az ideált, a milyennek láttam és álmodtam lelkem mistikus világában, de azért hozzáfogok, lehet hogy sikerül másokkal is megismertetnem őt.

Két főalkatrészből állott a repülő szüz légi gép. Két szivar alakú alumínium hengerből, melyeket párhuzamosan egymás fölé fektetve, két rézkar tartott össze vízszintes irányban a levegőben.

A felső henger hidrogén gázzal volt megtöltve, mely az alsó hengert liliputi gépezetével a magasba emelte és 3000 m. magasság-

Ami azt illeti, hogy régebben az uraságok 7—8-án adták aratásra terményeiket, ma pedig 14-edét kapja a munkás, az mind igaz, — de hasonlitsuk össze azon időt a mostanival s azonnal reá jövünk, hogy a régi időben adott 7—8-ad rész drágább volt, mint ma a 14-ed rész, mert abban az időben a birtokot nem terhelte semmiféle adó, a földet pedig sokkal olcsóbb és megbízhatóbb munkáserő végezte, a sok mindenféle gépre és temérdek éves eseléd tartására nem volt kényszerítve a birtokos és ha gabonáját vagy jószágát valamivel olcsóbban adta is el, mint ma, de általán kevesebb volt a kiadása, és igénye mindenkinek és összehasonlíthatatlanul olcsóbban tudott beszerezni mindent, mint ma.

A sokat hangoztatott civilizációval bejött a modern állam által igénybe vett különböző című minden rend és rangbeli adó, melyet az állam emészt fel; és erre azt mondják a mai állambölesek és pénzkapacitások, hogy mily óriásilag magyarosodott a nemzet, hiszen milliárdokkal több vagyona van ma, mint volt a mult időkből.

Ez mind szemfényvesztés és szödelgés, hiszen Magyarország földje nem nőtt, ma is éppen akkora, mint volt a multban, pedig a legbiztosabb alap csak a föld lehet.

Épült igaz, szépült és emelkedett közlekedési eszközökben, mely bevont bennünket a világ piaczába stb., a városokban is esillogó paloták emelkedtek, az ipar minden kigondolhatót előállít, és diszes kirakatok kápráztatják a szemet. És homokból épült mindez? s hány milliárd adósság terheli ezen esillogó korszakban az államokat és az összes polgárságot?

Ha a régi egyszerű időbeli vagyoneértékekkel összehasonlítjuk a maikat, mindenesetre nagy érték különbséget látunk a mai kor előnyére jelenleg, de ha a mai kor adósságát levonnánk a kiténtetett értékből, akkor elborzadva jövünk reá, hogy a régi egyszerű időkből az állam és polgárok, milliárdokkal gazdagabbak voltak, mint a mai esillogó világban.

A legfőbb baj alapját mindenütt, még a munkásnépnel is, a civilizációval járó nagyobb igények teszik.

Tessék csak szétnézni a hódmezővásárhelyi és a többi alföldi munkás nép családja közt, azonnal feltűnik a drága selyemkendő, selyemruha, a fűző, topánka és fehér vagy színes strimfli az asszonyon, mely öltözet igen sokszor egy terhes aratási időszak összes keresményének értékét képviseli.

Mit tanítanak ma a népiszkolák, árvaházak és dedókban?

ban úszott a legrendesebb körülmények között. Ez volt az ó-közép és újkor híres találmánya Ikarustól kezdve napjainkig Silberstein Krebs etc. híres léghajós és társaik boldogító öröme, mely annyi rész földi lény életébe került, mert azt kormányozni nem lehetett. Azelőtt rendszeren selyemből készült, de mivel ez igen gyakran explosio folytán tönkrement, a hidrogént vékony, de erős és könnyű alumínium érezhenger falai közé zárta a tudomány bajnoka. A két rézkar volt a magasságban járás hatalmas regulátora. Mikor a magasból le akart ereszkedni a gép, a bal kar üregén át sivitva távozott a hidrogén. Ha 3000 méternél magasabbra óhajtott vinni a gép, a jobb kar üregén át az alsó henger hidrogén fejlesztő gépezete a felső hengerbe nyomta a könnyű gázt és a gép engedelmesen vitte fölfelé kormányosát legyőzve a föld vonzó erejét.

Sokkal fontosabb volt azonban az alsó henger; ez vala a szűz lelke az ó-piczike vilányos motorával, mely alkalmas volt arra, hogy a Welner mérnök kerekeit mozgásba hozza, de győnge is, hogy magát felemelje. Filigrán német munka, de elég erős legyőzni a szélvész erejét a magasabb régiókban is. Ah, mily andalító zenét idézet föl e piczike jószág zakatolása a magasban. Mily fenséges és néma volt a munka, mit a hengert körül fogó posztó lapátokkal végzett. A gép odairányult, a hová a halovány, átszellemült arcu tudós kormányos akarta. Csupán a Dr. Martin-féle lebegő kereket kellett irányítania halk kézmozdulattal, mint teszik ezt a hajós kapitányok és a

Kiemelik a nép gyermekeit az egyszerűségéből, mert nem az öt megillető egyszerű házi dolgokra tanítják, hanem apró cseccseccségeket csináltatnak velök s így ha az állam ki emeli a nép gyermekeit a szüleinél látott egyszerűségéből, legyen gondja arra is, hogy azon igényeknek megfelelőleg gondoskodjék is róluk; de itt a hiba, hogy csak az igények fejlesztetnek ki a népnél s nem gondoskodott az állam egyidejűleg arról, hogy a fejlesztett igényeknek megfelelő tér is megteremtse a nép részére.

Itt első sorban gondoskodni kell a népnevelésnél arról, hogy a nép gyermekeit az ő szerény igényeiknek megfelelő élet módot és munkát sajátítsák el s ne az őket meg nem illető fényűzési hajlamot fejlesszék ki bennök, hanem az egyszerűséget és munkásságot.

Továbbá, tekintettel arra, hogy a magyar nép ma is a földért rajong s csak így szülemlett meg Nagyköltőnkél is azon eszme, — *«ez bölcsőd s majd a sirod is»* — mely a magyar nép vérébe ment át, onnan van a ragaszkodása hazájához is, — de mióta a föld oly ingová tétetett, mint egyébb áru-cikk, lehet azt kicsinyben és nagyban, akár mindennap eladni — így történt, hogy egyes pénzes emberek tagosítás előtt össze szedték parcelláknaként a nép kezén apró darabokban volt földet s tagba vették ki s ennek folytán igen sok szegény ember földnélkül maradt s midőn a föld ára elfogyott, egyedül kézi erejének keresményére lett utalva; s ha a férfi, családfe beteg lett a nagy munka idő alatt, kenyernélkül maradt az egész család; míg ha meglett volna a kis földeskéje, annak termését a család tagok is megtudták volna munkálni s így némi élelemmel még is rendelkeztek volna.

Eppen így lenne nagysegítségére minden épkézláb mezei munkásnak, ha saját kis földeskével rendelkezhetnék.

Minden előre látó régi intézményt lerombolta a tulságos szabadelvűség; mert azon régi intézmény, mely községenként megállapította a telkes gazdák és eselédék létszámát — helyesen és egy földmivelő állam böles intézményének bizonyult; és hogy helyesen járt el, midőn a földek szét darabolását és a földnek törvényes eladását is megszorították eléggé bebizonyította az a körülmény, hogy a legküzdelmesebb időszakokban is, megmaradt minden magyar birtokos, községi telkes gazda és zsellér kezén kis földje, s ha bár egyszerű életmód mellett is, de nem lett földönfutó, mert nagyobb részének földje, de a legszegényebbeknek is, hajléka volt; s ha a község népesedni kezdett a

piczike gép azután szembe szállott a zúgó fergegellel, mert a Welner szárnyai, mint a vihar madár éles szárnyasapásai, ragadták a kettős hengert abba az irányba, a hova a Martin lengő kerekének néma mozdulata irányította.

Nem félt a vihartól sem, mely villámai szórva szembe jött. A jobb kéz pillanatnyi mozdulatára a gépezet nyilsebesen felszökött a felsőbb légrétegekbe, a hol a felséges nap fűdött sugárözönében és onnan kacagta le az alatta tomboló vihart.

És jött az éj . . . és a bal kar szelentyűje jelezte, hogy a repülés véget ér. Lassú, méltóságteljes libegéssel szállott alá a magasból a világító tornyok párkányzatán elhelyezett kikötő horgokhoz, onnan lejjebb a földre és a túlvilági üdvösségtől boldogan mosolygó közönség elhagyta az alsó henger szalonját és a meleg esillagos éjben némán, de üdvözülten tértek lakásaikba. Ez volt az a híres gép, melyeket századok hordoztak méhében, de a mely csak most született meg azért, hogy a háború rémeitől megváltsa a világot. Igen ő itt van nézzétek itt fekszik az én ideálom . . . a kormányozható léghajó . . .

Apróság.

A biztosság okaért. A mama: Pistike, mikor majd az iskolából haza jössz, menj be a fűszereshéz és végy egy krajczárért krumplicukrot és tízért szappant. Az apa: Mire való a krumplicukor? A mama: Arra, hogy eszébe jusson a szappan.

földbirtokosnak volt kötelessége, ha földdel nem, de jobbágy telekkel ellátni, kik mint a földbirtokos rendes munkásai is tekintettek, kikről inség vagy szükség esetén, maga a birtokos gondoskodott.

NAPTÁR.

— Augusztus 15. —

Csütörtök, Róm. kath. Nagy-Boldog-Asszony. Prot. Nagy-B.-A. Gör. kelet augusztus 3. Izsácz. Izr. Ab. 25.

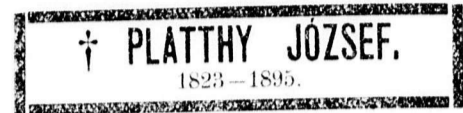
Nap két 4 óra 43 p., nyug. 6 óra 52 p. Hold kelet 10 óra 59 p., nyug. 3 óra 22 perczkor.

Aug. 23. Iparos ifjak önképzőkörének közgyűlése.

Október 7. Katonai lóvásár Nagy-Szalontán.

" 9. Katonai lóvásár Nagyváradon.

" 12. Katonai lóvásár Er-Mihályfalván.

Nagyvárad egyik tipikus alakja dőlt ki tegnap az élők sorából. Thuróczi vidéki és nagy-palugyai Platty József f. hó 13-án Artándon életének 72-ik évében agyszélhűdésben hirtelen elhunyt. Az öreg ur különöz szólásairól nem csak Nagyváradon és a megyében, de messze földön híres volt. Rendkívüli gazdagsága dacára roppant egyszerű módon élt, télen nyáron egyaránt egy egyszerű fekete attillaserű hosszukás öltönyt, nagy bő német nadrágot és boerskört viselt, kezében az elmaradhatlan nagy hosszú fejéig érő gombos pálczával, minő XIV. Lajos korában volt divatban. Az öreg ur nagy passzióval festegedett s azt tartotta magáról, hogy ő kitünő festő s ezért rendkívül kedvelte a művészeket. Bihari Sándor nagyváradai születésű festőnként is ő vette legelőbb pártfogásába s neki köszönhette Bihari, hogy nagy külföldi tanulmányutakat tehetett s hogy ma már a legelső hazai művészek közé tartozik.

Platty nagy maccenas volt, pásztói kastélyában levő kép és szoborgyűjteményében legelső hazai művészeink művei nagy számban találhatók fel, köztük nem egy a művész saját ajándéka, mi azok becsét még inkább emeli.

Munkácsyval, Benczurral, Telepyvel, Zalával stb. baráti viszonyban állott, kik rendszeren felkeresték nyáron pestmegyei birtokain vagy Pásztón (Hevesmegye) családi kastélyában.

A festészet mellett a költészetet is nagyban cultiválta az öreg. De a legnagyobb sértésnek vette, ha valaki kritizálni merté költeményeit. Valami bohém vér folydogált ereiben, mert a színészeket rendkívül szerette. Nem mulasztott el egyetlenegy nyarat sem, hogy a Nagyváradon lévő színészeket legalább egyszer meg ne hívja ebédre és oszonnára a Félix-fürdőbe, hol a nyár egy részét töltötte több mint 40 év óta folytonosan.

Még az idén is ott volt egy hónapig. Ott állott óriási kínai napernyője a régi épület előtt lévő fák alatt. Itt költötte el az öreg ur rendszeren délutáni fekete kávéját. Mindig csak a maga evő eszközeit használta. Ha jó kedve kerekedett oda intette a cigányt s huzatta velök a régi magyar nótákat órák hosszaiig. Ha a primás kedvére játszott nem egyszer megtörtént, hogy lehúzta ujjáról a drágaköves aranygyűrűt s odadopta a tányórjába. Számtalan jóízű anekdóta kering róla megyeszerte, melyek mind az öreg ur különözkdéseiről, páratlan jószívűségéről és hazaszeretetéről tesznek tanúságot.

Az elhunyt diszes ravatala ártándi kastélyában van fölállítva a megboldogult hálóteremben. A terem fekete posztóval van bevonva, valamint a padlók is fekete szőnyeggel vannak fedve. Középen a diszes ravatalon fekete bársony ruhában dupla légmentesen elzárható, maszív, barna, antik érezkoporsóban alussza örök álmát a megboldogult. Fejénél a magyar czimer és a ref. jelvény, mellette jobb és bal felől 2 testőr disz egyenruhában áll őrt, kívül a terem ajtaja szintén fekete ajtódiszszel van bevonva. A kastély folyosóját végig fekete szőnyeg fedi, úgy a kastély homlokzata szintén fekete lepellel van ellátva. A kastély tetején hatalmas gyászlobogó leng. A falu apraja nagyjá jön és nézi utoljára az öreg urat és meghatva hagyja el a kastélyt.

Folytatás a mellékleten.

A temetés ma délután 4 órakor lesz Ártándon, honnan gyászkocon szállítják be a korporsót a mezőkeresztesi állomásra, honnan még ma este utnak indítják a pásztói birtokra Heves megyébe, a családi sírboltban. Ugy a teményugalomra a családi sírboltban. Ugy a teményugalomra a családi sírboltban. Ugy a teményugalomra a családi sírboltban.

A család által kibocsátott gyászjelentés a következőképen hangzik: »Thurócvidéki és nagy-palugyai dr. Platthy Adorján, thurócvidéki és nagy-palugyai Platthy Miklós és neje született Bessenyei Beóthy Sára számos rokonok nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatják forrón szeretett édes apjuk, illetve após Thurócvidéki és nagy-palugyai Platthy Józsefnek, élete 72-ik évében Ártándon folyó évi augusztus hó 13-án délután 6 órakor agyszélhűdésben történt hirtelen elhunytát. A boldogult földi maradványai az Ártándon 1895. évi aug. 15-én délután 4 órakor tartandó ev. reform. gyászszertartás után Heves megye Pásztóra fognak szállíttatni s ott fognak folyó hó 16-án d. e. 11 órakor a családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességtételre az elhunytak rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Ártánd, 1895. augusztus 14. Béke a forrón szeretett hamvakra!

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő listékben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss ezégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadotnak.

Lapunk legközelebbi száma a mai ünnep miatt szombaton jelenik meg.

* **Nagy-Boldogasszony napja.** Nagy ünnepet ül ma a kath. egyház, Nagy-Boldogasszony napját, Mária menyemenetelének emlékeztetését ünnepelve. Mi reánk magyarokra nézve különösen azért nevezetes ez ünnep, mivel első apostoli királyunk, Szent István 1038-ban éppen e napon halván meg, utolsó perceiben az ország jelen volt nagyjai, főpapok és nemesek előtt hazánkat a Bold. szüz anyai oltalmába és pártfogásába ajánlotta. Azóta folytonosan tapasztalta Magyarország ezt a pártfogást, melyre különösen kétszeresen szükség van hazánknak most, midőn megakarják fosztani a szent vallásától, hitétől; az egyház összes ellenségei szövetkeznek, hogy az atheizmust nálunk is uralkodóvá tegyék s Magyarországot megfosszák kath. jellegétől és megássák sirját az ezer éves honnak.

A székesegyházban délelőtt 9 órakor ünnepélyes nagy mise lesz, melyet a biboros püspök végez nagy segédlettel. A kanonokok ez alkalomra felveszik a »cappa mair«-t. Az ünnepi szónoklatot, Dr. Karácsonyi János theologiai tanár tartja. A mise után a bibornok pápai áldást fog adni a hívekre, mely teljes bucsuval van összekötve.

* **Mádi Kovács György nyugalomban.** Mint megbízható forrásból értesülünk, Mádi Kovács a kassai 6-ik hadtest parancsnoka az őszi hadgyakorlatok után nyugalomba vonul. E hír általános felűnést keltett s mindenki sajnálattal veszi tudomásul a derék katona visszavonulását.

* **Roszulértesült ujság.** Egyik helybeli lap-társunkat, a »Szabad-ság«-ot tegnapi 185. számából kiteszöleg többszörösen és alaposan felűltették. Már lapunk tegnapi számában czá-oltuk meg a »Budapesti Hírlap«-nak

Schlauch Lőrincz bibornok püspök állítólagos közös püspöki körlevél tervezetére vonatkozó közlését, kijelentvén, hogy az egész közlés merő hírlapirói combináció. A »Szabadság« nem közös körlevél tervezetről, hanem Schlauch Lőrincznek pásztori leveléről szól ismertetőleg, mely szerinte már készen van, sőt »a körlevél már sajtó alatt van és ünnepek után fogják expedálni.« Az ily ténybeli határozott állításokkal szemben már nem elég helyreigazításul a határozott kijelentés, hogy ezek merő hírlapirói combinációk, ezek légből szedett valótlanok. Ugyanily légből kapott valótlanok a »Szabadság«-nak azon hírei, melyek a bibornok egyik fiatal udvari papjának közelebbi címzetes kanonokká s egyik papnöveldei előjárónak bibornok-püspöki titkárrá kinevezetéséről szólnak. Elismerjük mi azt is, hogy egyik valótlan tudósítás hangja sem vall tiszteletlenségre avagy rosszakaratra, de ez nem ment ki. A valótlanoknak való dolgokul való ily könnyed hirdetése maga a bántó, főleg ha személyekkel foglalkozik. Hogy is mondta Deák Ferencz? Nem szabad....

* **Gör. kath. templom szentelés Sz.-Somlyón.** Mult vasárnap szentelte fel a sz.-somlyói ujonnan renovált és izlésesen kifestett gör. kath. templomot Barbolovics Alimp vicarius számos vidéki pap segédlete mellett. Ugyanez alkalommal tartotta évi közgyűlését a szilágysági román nőegylet is, mely női iparkiallást is rendezett. Este a városi színházban sikerült hangverseny volt. A hangverseny után pedig a fiatalság tánczra perdült, s csak a késő hajnali órák vetettek véget a mulatságnak.

* **József kir. herczeg mint tüzoltó.** Alesuthon nagyban készülnek a ma — csütörtökön — tartandó tüzoltó ünnepre, melyet József kir. herczeg rendez az ő minta-tüzoltóságával. Az új vasmászótorony, melynek fölavatását ülik. zászlódiszben lesz. A meghívott vendégek az ünnep reggelén érkeznek a bieskei állomásra, honnan kir. herczegi fogatokon mennek Alesuthra. A fővárosból és a környékből száznál több vendég hivatalos. A vendégek számára a kir. herczeg ebédet ad, mely után az alesuthi tüzoltóság diszgyakorlatot rendez.

* **Derék katona lelkész.** Alersdorfer Julián cs. és kir. katona lelkész, a ki a mezőhegyesi állami ménésintézet lelkészét betegsége idejére 8 héten át helyettesítette és ezen idő alatt úgy az egész tisztikarnak mint az összes tisztviselőknek köztetszését finom modorával, előzékeny művelt magatartásával a legteljesebb mérvben kinyerte, hétfőn a tisztviselők számos bucsu üdvözlése mellett Mezőhegyesről Nagyváradra távozott.

* **Kórus a »Szent Vincze« kápolnában.** Tegnapi számunkban említettük volt, hogy az épülő új Szent-Vincze kápolnának kórusa is lesz. Rimanóczy Kálmán építész tegnap ez ügyben Budapesten volt, hogy a Ranolder-féle intézet kápolnájának kórusát megtekintse, mert e mintára készül a »Szent-Vincze« kápolna kórusa is.

* **Gr. Csáky Albin és a néppárt.** Érdekes epizódot ír lapunknak egyik belmunkatársunk, ki a napokban Szepes Mindszentben időzött. Szepes megyét is, mely majdnem kizárólag a néppárt híve, már kezdik előkészíteni a legközelebbi választásokra a fősztolgabirák és az egész hivatalnoki apparatus, hogy az ősszel legalább egy-két mandátumot kiereszokoljanak a kormánypárt számára. — Az egész dolog élén gr. Csáky Albin áll, ki a napokban felhívta falujának: Szepes-Mindszentnek előjáróságát kastélyába. Ez a Szepes-Mindszent arról nevezetes, hogy a legutóbbi választások alkalmával egyetlen ember sem szavazott a kormánypártra, jöllehet gr. Csáky a földesur. A kastélyban a következő

párbeszéd fejlődött ki. Gr. Csáky: Feledjük a multakat, de a jövőre nézve elvárom, hogy egy pártra fognak szavazni. Egyik öreg paraszt: Mi is erősen reméljük, hogy a kegyelmes ur is a mi pártunkra, a néppártra fog szavazni.

Gr. Cs. Nem úgy, a kormánypárttal kell tartani, ez az igazi párt.

Biró: No kegyelmes uram sohasem hittük volna, hogy kath. ember létére a zsidó és szabadkőműveseknek fogja a pártját, mi bizony sohasem szavazunk csakis néppártira. Ez az igazi párt. Gróf Csáky sikertelen kapacitálások után haragosan bocsátotta el a »javithatlanokat.«

* **Kölesönkötvények fizetésekképpen.** A belügyminiszter megengedte, hogy a magyar folyam és tenger-hajózási részvénytársaság által kibocsátott egyenkint 400 koronáról szóló 4½%-kal kamatozó elsőbbségi kölesönkötvények a közigazgatás minden ágazatában üzleti biztosítékul és bánatpénzül elfogadhatók.

* **Katholikus irodalmi részvénytársaság Pozsonyban.** Levelezők írja: A nagyszombati katolikus anatómia tegnapi ülésében az elnökség felhívást olvastatott föl, mely irodalmi részvénytársaság alapítását sürgeti Pozsonyban. Ez — mondja a felhívás — egy német lap kiadása által a katolikus érdekeket elősegíteni; az elnökség egyszersmind négy 25 frtos részvény vásárlását indítványozza a tartalékalapból. Ez a felhívás élénk vitára adott alkalmat, melynek végén szavazásra körülven a dolog, 40 szavazattal 2 ellen elfogadták a felhívást és 8 részvény vásárlását határozták el.

* **Elfogott vagy eltolonczolt eselédék ügye.** A m. kir. belügyminiszter körrendeletileg utasította a törvényhatóságokat, hogy a viszkisért eseléd és munkás kisérteből fölmerülő költséget a gazda, illetve a munkaadó által térítse meg s ezen költségek csak azon esetben számolhatók el a csendőrségi javadal-mazás terhére, ha a eseléd, vagy munkás oly bűncselekményt követett volna el, a mely különben is mint hivatalból üldözendő, a csendőrség hatáskörébe, illetőleg annak rendes szolgálati teendői közzé tartozik, vagy pedig szegénységi bizonyítvány alapján, ha a gazda vagy munkaadó vagyontalan lenne.

* **Térzene.** A Schlauch-téren tegnap d. u. 6—7 óra között a 37-ik gyalogezred zenekara térzenét tartott. Daczára, hogy az eső egy percze sem állt el, nagy közönség hallgatta végig a műsor minden pontját, melynek ügyes betanításáért az érdem. Bachó karnagyot illeti. A műsor következő volt:

1. Bachó: »Couplett«-induló,
2. R. Wagner: Nyitány »Riensi«-ből.
3. Zichrer: Hegyi lakók.
4. Leoncavalló: »Bajazzók«-ból.
5. Schamann: Utazó tánczosnókból,
6. Ambróz: Egyveleg olasz operákból.

* **Intézkedések a bor és sör italadó tárgyában.** A belügyminiszter körrendeletileg felhívta a törvényhatósági joggal felruházott városok közönségét, hogy a bor- és sör-italadóknak, a hus- és cukorfogyasztási és a szesz italmérési adóknak biztosítása végett szükséges intézkedéseket és tárgyalásokat a folyó hóban tartsák meg s igyekezzenek oly ajánlatokat tenni, melyek a kincstár sérelme nélkül elfogadhatók, mert ha az egyezés nem sikerülne és ennek következtében árverés iratnék ki, az árverés csak az esetben fog visszavonadni, ha a törvényhatóság hat nappal az árverés előtt a kikiáltási ár megajánlása mellett váltja meg az adókat.

* **A Félix-fürdő vendégei.** A valóban kitűnő gyógyhatású fürdő vendégei legujabban a következők: Kath Evermond Kom. al. igazgató Kassa, gróf Bethlen Gergelyné nagy birtokos Bethlen, Rádl Ödön és neje ügyvéd Nagyvárad, özv. Radl Ödönne magánzó Nagyvárad, dr. Klekner Alajosné és leányai jog. ak. igazg. Kassa, Papp Józsefné birtokos Ecsed, özv. Somogyi Miklósné magánzó Deb-

reczen, Czizler Tichi Irén és leánya magánzó N. Várad, Kratohvilla Julia és Irén magánzó Nagykálló, Gyórfy Sándor birtokos Nagyvárad, özv. Faltay Mihályné birtokos Gerendás, Lukács Ferenc magánzó Nagyvárad, Bernáth Róbertné birtokosné Beél, Bárány Sándorné gyógyszerészné Kis-Uj-Szállás, Waldhir Erzsébet és leánya birtokosné Elek, Fornszek Tedessik Anna magánzó Szászváros, Kádas László Ilonna magánzó Szászváros, Bűday József és családja főreal isk igazg. Versecz, Hulka Károlyné birtokosné Tasnád, Bor Áron kereskedő Sarkad, Posztos Károly tanító Sarkad, Rácz Béla és neje tanító Bagamér, Emánuel Jakabné birtokosné Baál, Bakos Gáborné ref. lelkészné Földes, Bakos Lajos és családja kőszegi jegyző Tetétlen, özv. Hoffmann Hugóné magánzó Nagyvárad, Lőrincz Gyuláné vsuti építészné Kaposvár, Noé Józsefné vasuti építészné Kaposvár, Gasztány Sándorné és leánya fűt. házi főnök családja Szeged, Nilgesz Endre földbirtokos K.-Tarlján, Szendrey Sándorné földbirtokos Székelyhid, Jorgovits Cornélné magánzó Arad, Czabán Dánielné és leánya földbirtokosné Debreczeu, Deitrich Zoltán gyógyszerés Tenke, Ámmánt Julia magánzó Tenke, özv. Grósz Károlyné és leánya magánzó Nagyvárad, Szakál Viktorné birtokosné K.-Teresa, özv. Petrovits Gergelyné Arad, özv. Krizsán Anna magánzó Szeben, özv. Csüri Józsefné magánzó Hodmezővásárhely Kalina Paula magánzó Hodmezővásárhely, Sugár Benjaminszék birtokos M.-Szopos Kolozmegye, Braum Ödön kereskedő Arad, Sifimil Dávidné kereskedő Kolozsvárt, Szabó Lajosné és neje téglagyáros Kisujszállás, Pécsy Károlyné magánzó Kolozsvárt, Homffman János magánzó Arad, Molnár János magánzó Bánfalu, Jakobovits Imre gyógyszerész Eger, Tóth Istvánné birtokosné Békés, Schreier Amália birtokosné Beél stb. stb.

* **A duhajkodók ellen.** Budapest városa főkapitányának tudomására jutott, hogy az utóbbi időben ismét a régmúlt idők állapotai kapnak lábra a főváros éjjeli életében. Az utcákon egyes ittas kompániák orditozva, énekelve vonulnak végig, a tisztességes járóelőket inzultálják, az éjjeli csendet és nyugalmat pedig a legnagyobb mérvben megzavarják. A rendőrök egy része az ilyen duhajkodók elől rendesen kitér s a világot sem óvja meg a tisztességes közönséget a rakoncziatlankodóktól. Sélley főkapitány most szigorúan utasította a rendőröket, hogy az ilyen duhajkodókkal szemben, minden egyes esetben a legszigorubban lépjenek fel, a kapitányi hivatalok pedig szigorúan büntessék. Ajánljuk eme intézkedést, a mi igen tisztelt főkapitányunk figyelmébe is mert hej de el kelne e fajta portéka nálunk is.

* **Lépfene a legelőn.** A város legelőjén tegnap reggel Mezey Lajos külvárosi lakos lova lépfenében elhullott. A hatóság részéről történt beavatkozás következtében Alexander Lajos városi állatorvos, az elhullott állatot bőrostól együtt megsemmisítette és a legelő, azon részét, hol az állat elhullott lekapáltatván az egész territóriumot a legmondosabban fertőtlenítette.

* **A hitelező merénylete adása ellen.** Grácban párját ritkító véres eset történt. Kramberger Károly, akinek egy Krainz Antal nevű ember 30 frtjával tartozott, elment adósához, hogy pénzt követelje tőle és mert ez nem fizetett azonnal, úgy adósára, mint annak feleségére ismételtlen rálőtt. Az asszonyt, a ki családi örömeinek néz eleibe, sikerült megmenteni; műtétet végeztek rajta és most, a golyó eltávolítása után, életveszélyen kívül van már. A gyilkost még eddigelé nem sikerült megtalálni. Krambergernek egy gyárban jól díjazott állása volt. Általános az a nézet, hogy tettét örültségi rohamban követte el, mert elfogadható okot nem tudnak találni.

* **A sajtószabadság statárium alatt.** Valóságos statárium az, melyet a kormány a sajtó ellen foganatosítani szándékozik. A nyilvánosságra került büntető perrendtartás teljesen szabad kezét enged a kormánynak, hogy a mikor neki tetszik, lefoglaltathasson minden

nyomatványt, akár könyv, akár lap alakjában jelenik meg. Nem kell egyéb, mint hogy a vádhatóság ürügyet keressen a lefoglalásra. Elég egy egyszerű indítvány s pusztá vizsgálóbírói, vagy járásbírósi végzésre megtörténhetik a lefoglalás. A vizsgálat elrendelése iránti indítványt, vagy a vádiratot a vádló jogosítva van a lefoglalást követő nyolczadik napon beadni; ha ugyan tetszik neki. Még arról sem gondoskodik a törvényjavaslat, hogy az előzetes lefoglalás által elkövetett visszaélések ellen legalább az a garancia meg legyen, mely az okozott kár megtérítésében áll.

* **Eljegyzés.** Simonfi Dezső váradi előkelő hivatalnok tegnap jegyezte el Somos Irént, Debreczenben.

* **Megtagadott segélyfelemelés.** A vallás közoktatásügyi miniszter értesítette a város közönségét, hogy a községi népiskolák segélyzésének felemelésére irányuló kérelmét nem teljesítheti mert nincs rá fedezete.

* **Névváltoztatás.** Grósz Dávid s városunkban lakó kereskedő, vezeték nevét úgy a maga, valamint kiskoru Emilia és Ignác gyermekei részére »Bánfalvi«-ra változtatta.

* **Kioszk a Lloyd kávéház előtt.** Városunk egyik legdiszesebb kávéháza előtt a bérlők egy 16 méter hosszú és 3 méter széles kioszkot építenek a Kugler ház felől eső oldalon. Az erre vonatkozó helyszíni szemlét ma tartotta meg a kiküldött bizottság, és a létesítendő kioszokra az engedélyt megadhatónak véleményezte.

* **Fertőtlenített óvoda.** A vörheny fellépése miatt bezárt kolozsvári utcai óvodát a rendőrhatalóság ma fertőtlenítette. Az óvoda helyiséget egészen ujjonnan carbolos mésszel kétszer meszelték ki és minden szükséges intézkedéseket meg tettek, hogy eme csuf járvány terjedése ellen az óvodába járó gyermekek meg óvassanak. Az óvoda a gyermekek részére — mielőbb meg fog nyitni.

* **Rajta csipték.** Nagy Márton zöldfa-utcai czukrász szakácsnéja, akinek ujjahegyei nagyon enyveseknek bizonyultak, meglopta gazdáját és midőn urnője tőle az elveszett tárgyakra nézve felvilágosítást kért, felmondott és azonnal sértődve elhagyta helyét. — Az urnő panaszára Kohlman rendőrbiztos a tolvaj cseléd magán lakásán házmotózást tartatott, még pedig feltűnő eredménnyel. Pinkoszorics Zseni, mármárosi születésű cselédleány, e téren igazi geni módra tüntette el a gazdája tárgyait, ezek között egy arany gyűrűt is, melyet nála találtak. Panaszos szerint még több tárgyai hiányoznak, melyek a cseléd másik magán lakásán lesznek feltalálhatók. A rendőrség a többi tárgyakat is keresi, addig pedig — Zseni — a hüvösön várja, valjón gazdája megkegyelmez-e neki, vagy büntetését kívánja.

Sport.

A polgári lövész egyesület választmánya szerdán délután 5 órakor az új Sport pavillon termében. Mezey Mihály lövészmeister elnöklete alatt tartott ülésében elhatározta, hogy ez évi szabad díj lövészeti szeptember hó 7. és 8-ik napjain tartja meg, a mély lövővésekre 25, a körlovővésekre 10, a tekeversenyre 10 díj lett kifizetve, azonkívül mindkét lövészeti versenyre külön-külön tisztelet díj. A lövészeti befejezése után szeptember 8-án este 7 órakor társas vacsora a Sport-tér új pavillonjának termében egy teríték ára 1 frt 50 kr. lesz.

A huszártisztí lövész rendező bizottsága felkéri mindazokat, kik a folyó hó 17-én tartandó lövészre még meghívót nem kaptak — s erre igényt tartanak, — hogy ebbeli szándékukat mielőbb jelentsék be a rendezősnél.

Igazságszolgáltatás.

Csöd. Guttman Albert nagyváradai bőrkereskedő tegnap délelőtt a nagyvárad kir. törvényszéknél csődöt kért maga ellen. Csödbiztos: Steller Árpád; tömeggondnok: Dr. Rothmann Jakab, helyettes tömeggondnok: Dr. Fássy Lajos.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtökön: d. u. *A szökött katona.*

Este: *A párisi rongyszedő.*

Péntek: *A szentivánéji álom.*

Szombat: *Faust.* Diósné Handel Berta urnő vendégfellépésével.

Vasárnap d. u.: *Peleskei nőlárius.*

Este: *A napraforgó.* itt először.

D. Handel Berta vendégfellépte.

— *A »Zsidónő«* —

aug. 14-én.

A budapesti m. kir. opera Wagner énekesnője tegnap kezdte meg vendég szereplésének sorozatát a szinkörben. Jó auspiciomok között lép föl a különben is rokonszenves megjelenésű művésznő s cseppet sem tulozunk ha azt mondjuk, hogy a Strakosch-féle vendég szereplés csak előnyére vált, mert alkalma volt a közönségnek egy, a szó valódi értelmében vett, par excellence énekesnőt hallani és hangjában gyönyörködni.

Ezen opera a nagyvárad szinkörben már előadatott, de a reprise szerencsés gondolat volt.

A »Zsidónő« 1834-ben márczius 4-én adták először Párisban. Szerzőjének Haléry — tulajdonképen H. Lény-nek ez egyetlen nagyobb műve, s összes érzelmeit s tudását ez egyetlen operában összpontosította, s azért lett maradó, mert a mostani zeneművek olyanok, mint a mai kor szelleme, könnyű véru, pillanatnyi hatása, s olyan mint a puskapor felrobban s nyomot nem hagy hátra. — Nem úgy a régiek. — Minden üteme jól átgondolt, átdolgozott, A »Zsidónő«-ben a főszűly a recitativokra van fektetve, ezek pedig oly kifejezők és drámaiak, hogy akár szöveg nélkül is megérthető a meséje. Hangszerelése egyszerű, nem oly fantasztikus mint a mai művekben, de mindezek daczára mégis az egyszerűségével is tud hatni, sőt drámai részeiben megható meg-rázó. —

Fénypontja ez operának az első felvonás végén; (F. dur 6/8 ütem) éneklő Elaiázr (Mezey) és Recha (D. Handel) Ezen énekszámok mindegyike igen egyszerű, mit gyönyörű dallamának köszönhet. A második felvonásbeli románéz. (Es dur 4/4 ütem) A harmadik felvonásban az »A t o k«. (G moll 4/4 ütem) A negyedik felvonásban a nagy börtön ária. (As dur 4/4 ütem.) Mindannyi gyöngy számai az operának — elragadó szépek.

Az előadás igen jó lett volna, ha az énekeskar (?) nem rontotta volna az illuziókat. — nem hisszük, hogy a b.-nyfalusi *udvari operánál* nem volna jobb kórus, mint a nagyvárad szintársulatnál. A mint kivehetük a női énekeskörtől alig hárman-négyen énekelnek, a többi csak statisza. Csodálatos módon megfogyatkozott ez a kar. Körülbelül hatan beteges és szabadságoltak. Ajánljuk az igazgatóság figyelmébe ezen nagy hátrányát s egyszer már komolyan gondolkozni kellene a megerősítésükről.

Diósné Handel Berta operanékesnő egy rendkívül érzéses, jól iskolázott, minden regiszterében egyenlő mezzószopránal rendelkezik. Szerepének minden részét a legkisebb miancig érvényesítette, s játéka a még elnem feledett Strakosch Febea daczára is nagy figyelmet keltett.

Azok a kik a művésznőt régebbi szerepléséről ismerik, játékában meglepő hatást tapasztaltak és bevégzettnek láttuk mi is a tegnapi előadás alkalmával. Arcz és szemjátéka a személyes izzó jelemet úgy állítja elénk, a mint azt a szerző elgondolta. Játéka ellen pedig kifogást tenni szörszálhasogatás volna. —

A közönség, nagy és diszes publikum elismerésének bőven adott kifejezést csokrokban, tapsokban és tetszésnyilatkozatokban.

Mezey Mihály (Eleázár) D. Handel Berta mellett brillírozott. Mezeynek Eleázár határozottan legjobb szerepe. Börtön áriája pedig hatalmas tetszés nyilatkozatokra adott alkalmat. Nezeynél napról-napra tapasztaljuk, hogy nemcsak érezes, csengő és erős tenorhangja nyer iskolázottságban és finom modulációkban kifejezést, hanem játéka is — a mi pedig a tenoristáknak nem szokott lenni — magán viseli a kitaró szorgalmának, tanulmányának és jó felfogásnak bélyegét. Ha így halad s a vidéket alkészítő iskolának tekintjük, — a melynél jobb egy konzervatórium sines — azt hisszük, hogy nem sokáig fogja az ipera igazgatóság figyelmét kikerülni.

Csatár a bibornok szerepében nem tagadta meg jó művészi renomóját. Hangja tegnap sem hagyta eserbe. Olyan színészt, mint ő, kire ilyen nehéz feladatoknál mindig és biztosan számítani lehet és akitől nem kell félni, hogy elrontja a hatást, hanem ellenkezőleg emeli és méltó partner akármilyen művész, mellette, kevés van vidéken. Megérdemelte a hatást.

Kormos Ferike (Isabella hercegnő) felől most már az a határozott véleményünk, hogy a páratlan iskolázottság folytán nagyrészt kiénekel hangját csak egy esetben tudná érvényesíteni: ha a torkát összeszorító trémát — letudná valahogyan küzdeni. — olybá tünik fel nekünk fátyolozott hangjával énekelve a legnehezebb futamokat, mintha valaki írni tudna s olvasni nem, — a hangot tisztán fogja s a kottától nem tér el, de mivel reményünk sem lehet arra, hogy a hangját ködként borító fátyolt valaha el tudná oszlatni, a további kísérletezést, a melyre a mi színpadunk nem való és annak egész más feladata van, feleslegesnek és a művészre károsnak tartjuk. — Hang nélkül nem lehet énekelni s talán kisebb színpadon lehetne ilyen kísérletnek kitenni a művészt és közönséget.

Barna Izsó valóban nagy feladatot végzett akkor, amidőn egy egyáltalában karnak nem nevezhető tömeget egy betudott tanítani, hogy mégis a közönségre nem tett rossz hatást. Különbösen már rég hangoztattuk, hogy Barna Izsó az ország legjobb karnagyai közé tartozik.

Hunya dy és Solyom szintén beváltak, úgy játékkal, mint hangjukkal. S—y.

REGENY-CSARNOK.

A két kastély.

Elbeszélés.

5

(Írta: Valnicsek Béla.)

(Folytatás.)

»Nagyon egyszerűen. Miután kedves anyám, mint édes önk is tudják, bucsuzás nélkül elhagyott, tovább is csak tengődve töltém életemet. Rosszul esett szívemnek anyám szónélküli távozása s bármint is igyekeztem ennek okát meg tudni, sehogyszem jöttem rá s még maig sem tudom. Később jobb hivatalra tettem szert, úgy hogy szép kis pénzösszeget szereztem s elhatároztam, hogy Eisenachba jövök s itt töltöm napjaimat.

»Nagyon helyes kedves öcsém«, szolt az öreg Wurm. Meglásd, jól fogod magad itt érezni s majd bemutatlak plebánosunknak, Korner Gusztávnak is, a ki különben jó barátom. — De igaz, még mindig a Marburger nemesi nevet viseled s nem is szándékozol a Wolfgang nevet többé használni?

»En már csak megmaradok Marburger Ernőnek. A Wolfgang név ugyanis csak keserű emlékeket, juttat eszembe s különben is már megszoktam csupán nemesi nevem használatát.«

Wurm ezután, minthogy gazdag volt, házában szép lakást bocsátott Ernő rendelkezésére, a ki örömmel fogadta nagybátyja bőkezűségét.

Ernő csakhamar gondoskodott lakásának izléses berendezéséről s midőn már minden rendben volt, Lina néni, a ki ismerte Ernőnek Burghoff Rózával való régi viszonyát, így szolt enyelegve:

»Nekem úgy látszik, mintha még hiányoznók valami.«

»Nénéd bizonyára csinos, fiatal asszonyra gondol«, szolt Wurm szintén tréfásan »a kirészesse legyen örömdönek úgy, mint szomorúságnak.«

»Eltaláltad« volt a vidám válasz.

Marburger Ernőre kellemetlen benyomást gyakoroltak az elhangzott szavak, Arca komor kifejezést öltött, homlokát összeránczolta, majd ezeket mondá:

»Nem szándékozom megőszülni. Csak egy volt, akit igazán szerettem s akivel boldogan élhettem volna, de ő — miként Lina néni is tudja — nagyatyjával együtt nyomtalanul, bucsuzás nélkül eltűnt.«

Burghoff Rózát gondolod? kérdé Wurm né s jelentőségteles pillantást vetett férjére, mit a gondolataival elfoglalt ifju nem vette észre.

»Igen«, szolt Ernő szórakozottan, »őt gondolom!«

Pedig ha tudta volna, hogy sokkal közelebb van Rózájához, mint gondolá, arca vidorabb kifejezést öltött volna.

Burghoff Róza ugyanis nagyatyja bukása után vele együtt Eisenachba jött, a hol régi ismerősüknak, Wurmnak jószívűségét vették igénybe. Az öreg kereskedő azonban nem élte sokkal túl bukását; csakhamar meghalt.

Wurm és neje tehát, mivel Isten úgy sem áldotta meg gyermekkel házasságukat, elhatározták, hogy leányuknak fogadják Rózát. Róza kimondhatatlan örömmel fogadta új szüleinek eme határozatát s könnyes szemekkel köszönte meg jószágukat. Tudta, hogy az öreg Wurm Wolfgang Ernőnek nagybátyja s azon reményben ringatta magát, hogy még viszont látja az ifjut.

A kis család egy ideig boldog volt; boldogságuk egé azonban nemsokára komor felhők boríták el. Fogadott leányuk Róza, ugyanis súlyos betegségbe esett s az orvos kevés reményt fűzött életben maradásához.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

A hannoveri királyné betegsége.

Budapest, aug. 14. (Saját tud. táv.) Ischből jelentik, hogy oda érkezett értesítések szerint, a Gmundenben tartózkodó Mária, hannoveri agg királynénak betegsége kedvezőtlenre fordult. A királynénak olyan szembaja támadt, melyet az orvosok művészete nem tud legyőzni. Bal szemén hólyagocskák képződnek, melyek gyenedésbe mennek át és nem akarnak eltűnni. A beteg králynéhoz már Bécsből is hívtak orvost.

Az interparlamentáris kongresszus.

Brüsszel, aug. 14. (Saját tud. táv.) A mai ülés első szónoka Jókai Mór volt, ki vagy 20 perczig beszélt francia nyelven. Különbösen hangsúlyozta, hogy míg a háborukat a régebbi időben igazolta a szabadság és különböző vallások elnyomása, addig a jövő háboruját, mely kétségtelenül borzasztó lesz, a népnek faji és nyelvöknek grammatikai különbsége fogja előidézni. Ezután a legidealisztikusabb szempontból a szocialisztikus törekvések ellen beszélt és oda konkludál, hogy a bekövetkező konfliktusokat a sajtó és parlamentek együttes támogatásával el lehet majd kerülni, épp úgy, mint a hogy sikerülni fog a háborukat elodázni, esetleg majd borzalmukon enyhíteni. Ezért híve ő a nemzetközi békekongresszusnak, melyet mindenkor kész támogatni.

Jókai Mór rendkívüli hatással beszélt és a jelenlevő békebarátok nagy része kézzorítással sietett őt üdvözölni.

P o r u m b a n u román képviselő volt a következő szónok, a ki, a mint előre látható volt, belekötött Jókai Mór beszédébe és sietett goromba szavakkal az ismeretes sérelmeket feltálatni.

Az elnök azonban erélyesen rendreutasította P o r u m b r a n u t és felszólította, hogy maradjon a tárgynál.

A tanácskozást 11 óráig folytatták, a mikor azt az elnök indítványára félbeszakították.

A prezumftiv trónörökös betegsége.

Budapest, aug. 14. (Saját tud. táv.) Bozenből jelentik táviratba. A Mendel jó levegője kitünő hatással van a beteg kir. hercegre. A beteg ma sokkal jobb színben van és öszvérhátan ma kisebb kirándulást is tett.

Bulgáriában esend van.

Budapest, augusztus 14. (Saját tud. távir.) A »Neue Frei Presse« hírei révén a budapesti tőzsde ama nagy aggodalommal várta a híreket Bulgáriából. El voltak a tőzsdén készülve arra, hogy Bulgáriában nagy események történnek, amelyek hatással lesznek a mi politikai viszonyunkra. Mindazonáltal Bulgáriában ma nem történt semmi nevezetes. Ezt jelentik a következő táviratban:

Szofia, aug. 14.

Ma délelőtt tartotta meg Ferdinánd fejedelem a csapatok felett a díszszemlét, mely nagy pompával és a legnagyobb rendben folyt le. — A városban magában kínos esend uralkodik.

Országos katolikus zsinat.

Budapest, aug. 14. (Saját tud. távirata.) A »Magyar Allam« mai vezércikkében országos katolikus zsinat összehívását követeli. A feltűnést keltő cikk a zsinatot szükségesnek mondja, mert:

a) az egyházi élet annyi speciális és generális bajokkal küzd, hogy a gyógyítást tovább halasztani nem lehet;

b) Az új viszonyok új jogszabályok alkotását teszik szükségessé. Sapienti sat!

c) A püspöki karnak annak idején a királyhoz menesztett memoranduma a magok valóságában oly kiáltó színekkel ecsetelte a liberális bűneinek következményeit, hogy az aláíróknak a leghathatósabb védelmi eszközről gondoskodni, miután meghallgatásra nem talált, most már erkölcsi kötelessége. E legkíváltságosabb eszköz az országos zsinat.

d) Soha zsinati határozatokat annyi lelkesedéssel keresztül nem vittek, mint most vinének. A püspöki kar csak szóljon és százezer engedelmeskedünk, ha tette kötelez. A papság türelmetlenül várja a pásztorok szavát s épen azért

e) hogy a pásztorok intésének lehető legnagyobb eredménye legyen, zsinatot kell összehívni.

f) E zsinat impozáns voltával épen a millenniumi évben hatalmas zárókövet képezne az első 1000 évnek s alapját a jövő 1000 év fejlődésének.

g) Soha ellenfeleinkre nagyobb csapást nem mérhetünk, mint ez országos zsinattal. Ellenfeleink sikerei csak látszólagosak, míg a katolika hit nagyszerű megnyilatkozása oly diadalt biztosít számunkra, melyet még ma be sem láthatunk.

A rejtélyes négyezer forint.

Budapest, aug. 14. (Saját tud. táv.) Városszerte beszélnek, hogy a Haas és Deutsch cég főnöke, Haas Jakab 4000 frtot adományozott volna Chászár családjának. Chászár Károlyné urnő felhatalmazott bennünket annak kijelentésére, hogy e hir valótlan. Ők Haas Jakabtól semmiféle ajándékot nem kaptak és ilyen adományt érhető okokból el sem fogadhatnának.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 3-42.	Budapest felé 2-26, 8-48, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-80, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix für- dőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix für- dőbe 6-40*, 8-39, 2-05* 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *gal jelölt vonatok csak vásár- és ünnepnapokon közlekednek.

Közgazdaság.

Biharmegyei gazdasági egyesület.

ad 151/895.

Felhívás Biharmegye összes községeihez.

A földművelésügyi ministerium figyelembe véve azon körülményt, hogy az egyes vidéken fellépett sertésvész és orbáncz következtében igen sok községi tenyészkan is elpusztult, — ezeknek pótlását megkönnyíteni óhajtván, elhatározta, hogy a mezőhegyesi m. kir. állami uradalom állományából kondorszerű mangalica fajta tenyészkanokat méltányos feltételek mellett a jelentkező községek között ki fog osztani.

Ezen kanoknak darabonkénti rendes becsára 60 frt., a folyamodó községek azonban 36 frtért kapják meg azt és ezen összeget is 3 féléves kamat mentes részletben törleszthetik.

Felhívjuk ennél fogva mindazon községeket, melyek tenyészkanokat ily módon beszerezni óhajtanak, hogy ez iránt indokolt folyamodványukat annál is inkább nyújtsák be mielőbb a Földművelésügyi ministeriumhoz, mivel azok beérkezésük sorrendje szerint fognak tekintetbe vétetni.

Nagyvárad, 1895. augusztus 14.

A biharmegyei gazdasági egyesület elnöksége.

Felhívás a szőlőtulajdonosokhoz!

ad 154/1895. szám.

A földművelésügyi ministerium a következő felhívást intézte a szőlőtulajdonosokhoz:

Felhívás a szőlőbirtokosoknál rendelkezésre álló és eladásra szánt európai és amerikai szőlővessző-készletek bejelentésére.

»Hogy a szőlővesszők eladása a termelőknek megkönnyíttessék s hogy azok, akik akár európai akár amerikai szőlővesszőket vásárolni óhajtanak, a létező szőlővessző készletekről idejekorán tájékoztatást szerezhessenek, valamint az előző években, ugy a f. év őszén is mind a hazai, mind az amerikai fajtájú eladó szőlővessző készletekről hirdetés fog kiköcsättatni.

Felhívhatnánk ennél fogva mindazok a szőlőbirtokosok, a kik teljesen megbízhatólag fajtiszta európai vagy amerikai eladó szőlővesszőkkel rendelkeznek, hogy készleteiket, fajta, minőség (sima vagy gyökeres vesszők) és mennyiség szerint a termelési hely (vármegye, község, vasut és postaállomás) és az ezenkénti eladási árak megjelölésével, az árakba a csomagolás és a feladó vasuti állomáshoz való szállítás költségeit is beleértve, a bihariószegi vinczellérképezde igazgatóságánál lehetőleg mielőbb, de legkésőbb a folyó évi szeptember hó 1-ig jelentsék be.

»Mint hogy a ministerium a bejelentendő készletek közhírre tételével nem csak az eladók, hanem a vevők érdekeit is előmozdítani kívánja, figyelemztetnek a termelők, hogy csak kifogástalanul jó minőségű készleteket és a valószínűleg teljesen megfelelő fajtaszerinti mennyiségeket jelentsenek be, s hogy megfelelő eladási árakat állapítsanak meg, mert a kibocsátandó hirdetésbe csakis a minőség vagy fajtisztság tekintetében kifogás alá nem eső vessző-

készletek fognak felvétetni, s ezek is csak akkor, ha érték az állami telepek folyó évi vesszőtermésére nézve megállapított egységi árakat több mint 50%-nál túlhaladó árak nem követeltetnek.

Tájékoztásul megjegyeztetik, hogy az állami szőlőtelepek készletére nézve az árak következőleg állapítottak meg és pedig:

I. Amerikai fajták.

	sima vesszők ezrenként	gyökeres vesszők ezrenként
Riparia Selecta	4 frt	8 frt
Riparia Tomentosa	5 »	10 »
Riparia Portalis	8 »	16 »
Vitis Solonis	8 »	16 »
Rupestris vegyes	5 »	10 »
Rupestris Monticola	8 »	16 »
Jacquez	4 »	8 »
York Madeira	4 »	8 »
Othello	4 »	8 »

II. Európai fajták.

Vörösbortermelők faj- különbég nélkül	4 »	8 »
Fehérbortermelők	4 »	8 »
Csemegefajták	10 »	20 »

»A bejelentett szőlővesszők kifogástalanul jó minőségűek és fajta szerinti azonosságáért a bejelentő feltétlen felelősséggel tartozik s e tekintetben a ministerium is fentartja magának azt a jogot, hogy a hirdetésbe felveendő vesszőkészletekre nézve mind a minőséget és fajta szerinti azonosságot, mind a mennyiséget illetőleg szakközsegi útján bármikor meggyőződést szerezhesen.

»A minőséget illetőleg különösen megjegyeztetik, hogy a bejelentendő sima vesszőknek legalább 55 centiméter hosszú és legalább 5 milliméter átmérővel bíró teljesen egészséges, jól kiértet dugványoknak kell lenniök.

»Az ekként bejelentendő készletek nyilvántartása s az egyes megrendelőknek a bejelentőkhöz utalása iránt a ministerium annak idején hirdetés útján s esetleg más megfelelő módon is intézkedni fog. *Felreértések elkerülése végett azonban különösen és nyomatékosan hangsúlyoztatik, hogy a bejelentett vesszőkészletek a ministerium sem megvásárolni, sem közvetítésre átvenni nem fogja s hogy azok értékesítésére vagy a ministerium által való átvételére abból, hogy a bejelentés megtétetik, és a bejelentett készletek a hirdetésbe felvételtek, semmi közvetítés nem vonható s a bejelentés tisztán arra szolgál, hogy a vesszőt kereső közönség a beszerzési forrásokhoz utaltathassék.*

»A bejelentések teljesítésének könnyítése céljából külön bejelentési iverk adatnak ki. Ezen bejelentési iverk bélyegmentesek s a rovatok megfelelő kitöltése mellett a bejelentő sajátkezű aláírásával ellátva a bihariószegi vinczellérképezde igazgatóságához nyújtandók be.

Midőn a földművelésügyi ministerium fenti felhívását ez uton hozzuk tudomására a t. szőlőtulajdonosoknak, egyszersmint értesítjük, hogy bejelentési iverlapok egyletünk titkári hivatalánál, valamint a bihariószegi vinczellérképezdénél díjmentesen kaphatók.

Nagyvárad, 1895. aug. 14.

A biharmegyei gazdasági egyesület elnöksége.

Az állategészségügy államosítása. Legújabbban az állategészségügy államosításának kérdése ismét aktuálisá vált. Különösen a kőbányai sertésvész, az ország több helyein fellépett sertésorbáncz folytonos terjedése azt a tervet érellek a földművelésügyi miniszterben, hogy az állategészségügy egységes, erélyes állami kezelés alá vétessék. E kérdésben a miniszter egyik szakközsege memorándumot dolgozott ki, s mihelyt az előmunkálatokat befejezik, a miniszter erre vonatkozólag javaslatot terjeszt a törvényhozás elé.

Őszi gyümölcs vásár. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Budapesten, központi helyiségében őszi gyümölcs vásárt rendez, mely kezdődik f. évi szeptember 1-én és tart a tél beálltáig. Ez időközben a rendezőség gyümölcs mintákat állandóan elfogad. A vásár célja a közvetítés, a vásár gyümölcsárui tehát csak mintá gyanánt szolgálnak. A megrendeléseket,

melyek a minták után történnek, a vásár rendezősége díjmentesen közvetíti a termelőkkel. Azonban a vásár kisebb mértékben, finomabb gyümölcsöket a helyszínen is árnsítani fog. — A vásár tervezete is a minta-küldeményekhez csatolandó bejelentő lap megszerzhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalától (Budapest, Köztelek).

A peronospora. Érmihályfalváról (Bihar m.) írják nekünk, hogy az érmihályfalvai és érsemjéni homoki szőlőkben a peronospora fellépett s oly rohamosan terjed, hogy ha idejében nem védekeznek a gazdák, az egész vidék szőlőtermése tönkre fog menni. A szüreti kilátások az utóbbi időig kitünőek voltak. Egyes gazdák a mai nap folyamán már hozzáláttak a permetezéshez.

Kereskedelmi szerződés Bulgáriával. Szófiából telegrafálják: Az Ausztria-Magyarország és Bulgária között kötött kereskedelmi szerződést a szobránje ez évi ülészakában már aligha fogja tárgyalni, mivel a szakkbizottság még nem terjesztette elő jelentését az osztrák és a magyar árakra kiszabott vámtételeknek 10 és fél százalékról 14 százalékra való fölemelése iránt a minisztertanácsnak.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. auguszt. 13.

Budapest, augusztus 13. I. Készárúüzlet. Buzát ma mérsékeltén kínáltak, a vételkedv esőndes volt és szilárd irányzat mellett 35.000 q. hazai buzát 5 krral olcsóbb áron vásároltak.

Idegen buzákban: szerb buza 5-50.

Rozs irányzata vevők tartózkodása folytán esőndes, ára 5-25—5-30 frton Budapesten.

Tengeri irányzata változatlan és forgalom nélküli.

Arpa irányzata megszilárdult. Elkelt 0—0 frton.

Zab irányzata valamivel szilárdabb Elkelt 7.—6.82½ forinton.

Műhivatalos jegyzék effektív árakban.

F A J		100 kgr. ára		100 kgr. ára			
		Minős. szűk, hektol.	frttól	frtíg	Minős. szűk, hektol.	frttól	frtíg
Bánsági	— — uj	78	—	—	79	—	—
»	— — uj	80	—	—	81	—	—
»	— — uj	82	—	—	—	—	—
Tiszavidéki	— — uj	78	6.15	6.25	79	6.25	6.35
»	— — uj	80	6.30	6.40	81	6.35	6.45
»	— — uj	82	6.50	6.55	—	—	—
Pestvidéki	— — uj	78	6.10	6.20	79	6.20	6.30
»	— — uj	80	6.25	6.35	81	6.30	6.40
»	— — uj	82	6.45	6.50	—	—	—
Fejérmegyei	— — uj	78	6.10	6.20	79	6.20	6.30
»	— — uj	80	6.25	6.35	81	6.30	6.40
»	— — uj	82	6.45	6.50	—	—	—
Bácskai	— — uj	78	—	—	79	—	—
»	— — uj	80	—	—	81	—	—
»	— — uj	82	—	—	—	—	—

II. Határidőüzlet. Amerika tegnap ½ centit. árhanyatlást jelentett. Az időjárás és a vevők tartózkodók. Árak marokkói háborus hírekre 2—3 krral javultak, Később azonban 1—2 krral maradtak.

Előfordult kötések: buza őszre 6.30—6.34 frt rozs őszre 5.36—5.40 frt, tengeri július—augusztusra 5.85—5.91 forinton, tengeri augusztus—szeptemberre 5.55—5.57 frt, zab őszre 5.59—5.63 frt, káposzta-repeze augusztus—szeptemberre 9.10—9.20 forinton.

Zárlatkor maradt: buza őszre 6.31—6.32 forinton, rozs őszre 5.38—5.39 frton, tengeri júliusra—aug-ra 5.86—5.87 frton, tengeri augusztus—szeptemberre 5.60—5.61 frton, zab őszre 5.61—5.63 frton, káposzta-repeze augusztusra—szeptemberre 9.10—9.20 forinton.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. augusztus 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	123.—
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	99.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	—	—	—	—	124.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	—	—	—	—	103.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	122.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	98.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	101.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	98.75
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	159.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	—	145.—
Osztrák járdék papírban	—	—	—	—	100.75
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	—	101.—
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	—	123.25
Osztrák korona járdék	—	—	—	—	101.25
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	—	155.—
Osztrák-magyar bankrészevény	—	—	—	—	1070.—
Magyar hitelbank részevény	—	—	—	—	490.—
Osztrák hitelintézet részevény	—	—	—	—	399.70
Osztrák-magyar államvasuti részevény	—	—	—	—	411.75
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	960.—
Német birodalmi márka	—	—	—	—	59.40
London vista	—	—	—	—	121.60
Paris vista	—	—	—	—	48.10
20 márkás arany	—	—	—	—	11.88

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagybérletszünet.

VI. Kisbérletszünet.

Csütörtökön, 1895. augusztus 15-én.

Délután fél 4 óraker leszállított helyárrakkal:

A szökött katona.

Énekes népszimű.

Este fél 8 óraker rendes helyárrakkal bérletfolyamban

A párisi rongyszedő.

Francia dráma.

Az előadás kezdete fél 8, vége 10 óraker.

Holnap pénteken, augusztus hó 16-án bérletfolyamban.

Szent-iván éjl álom.

Schakespeare tündér.es vigjátéka.

Női ruha és fehérnemű műhely!

Van szerencsénk tisztelettel tudatni, hogy **Ujváros, Hentes-utca 5. szám** alatt, egy a mai kornak megfelelő és a legujabb divat szerint

női ruha és fehérnemű

műhelyt

nyitottunk.

Olesó és pontos kiszolgálást biztosítunk. *Kivánatra vidékre is elvállaljuk a munkát s hajlandó vagyunk azt ott is elkészíteni.*

Becsés megbizását kérjük, maradunk teljes tisztelettel

KUBINYI NÖVÉREK,

(201) 2-3

Hentes-utca 5. szám.

Magyarország sok százra menő ásványvizei között

a „Gieshübl” viznek egyetlen hasonmása!

BODOKI

„MATILD-FORRÁS”

rendkívül szénsavdus és páratlanul tiszta égvényes savanyuvíz.

Elsőrangú asztali- és üdítő ital

a melynél tisztább, egészségesebb és kellemesebb ásványvizet képzelni sem lehet.

Legujabb vegyelemzés: „... a bodoki Matild forrás vize a legtisztább és legértékesebb égvényes ásványvizünk. Ható alkotó részei közül nátriumbicarbonát- szénsavtartalma jóval nagyobb, mint a hasonló természetű (gieshübl, radeini, preblai, bilini kron-dorfi, luhi Margit stb.) vizeké. Ritka nagy szabad és félig kötött szénsavtartalmának s kitűnő kezelésének tulajdonítható, hogy a víz üledéket nem képez; gyógyító célokra használva érvényre jut a víz minden alkotó része...”

Budapest, 1895. április 21.

Dr. Hankó Vilmos, s. k.

Orvosi tekintélyek egybehangzó nyilatkozata:

„... a bodoki Matild víz kitűnő hatással van az emésztő és légző szervekre. A köhögési inger, rekedtség, tüdőhurut ugyancsak javulnak mellette. Vérkeringési zavaroknál, epe- és scrofulosus bajoknál is nem egyszer tapasztaltatott igen jó hatása. Étrendi italtól és járványos időben ivóvíz helyett használva, megbecsülhetlen.”

Borral, cognakkal, gyümölcs-szirupokkal, vagy tisztán magában használva a Matild víz igazán pompás ital.

Arjegyék és a víz leírása szívesen küldetnek. Árak Nagyváradon üveggel együtt egy liter 17 kr., fél liter 13 kr.

Nagyváradnál főraktár **Wurst József** fűszer- és csemege kereskedése: kapható továbbá minden ásványvíz-üzletben és nevezetesebb vendéglőben.

Hazafias tisztelettel 198 33-0

György József, forrás kezelője.

(Háromszék megye) **Bodok** (Háromszék megye.)

ANGER GYULA
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 3. SZÁM.

Az államtól engedélyezett

első magyar sorsjáték
vezér-főügynöksége.

A budapesti ezredéves kiállítás alkalmával 100.000 sorsjegy 31.499 két osztályban beosztott nyereménnyel és egy jutalommal.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben 1.000.000 korona.

I. OSZTÁLY.

Egy sorsjegy ára 40 korona.

I. osztályú nyeremények.

Huzás 1895. október 16-19-ig.

II. OSZTÁLY.

Egy sorsjegy ára 40 korona.

II. osztályú nyeremények.

Huzás 1895. december 6-14-ig.

nyeremény	korona	korona	nyeremény	korona	korona		
1 á	80000	=	80000	1 jutalom	600000	=	600000
1 >	60000	=	60000	1	400000	=	400000
1 >	40000	=	40000	1	200000	=	200000
1 >	30000	=	30000	1	100000	=	100000
1 >	20000	=	20000	1	50000	=	50000
1 >	15000	=	15000	2 á	20000	=	40000
1 >	10000	=	10000	2 >	15000	=	30000
2 >	8000	=	16000	4 >	10000	=	40000
8 >	4000	=	32000	10 >	8000	=	80000
10 >	2000	=	20000	27 >	6000	=	162000
13 >	1000	=	13000	100 >	2000	=	200000
100 >	400	=	40000	200 >	1000	=	200000
860 >	200	=	172000	1150 >	200	=	230000
9000 >	80	=	720000	200000 >	100	=	2000000
10000 nyerem. össz.			1268000	21499 nyerem. és 1 jutalom			4332000

Idegen bankjegyek napiárban vétetnek.

Az összes nyeremények minden levonás nélkül kifizetnek.

E sorsolás sorsjegyei ajánlatnak és szétküldetnek következő hivatalos árak mellett:

Mindkét osztályhoz $\frac{1}{10}$ sorsjegy 20 frt, $\frac{1}{10}$ sorsjegy 2 frt, $\frac{1}{20}$ sorsjegy 1 frt.

Minden bel- vagy külföldről érkező megrendelés pontosan eszközöltetik.

Rendeléseknél pontos címzatatok kéretnek. Befizetések postautalvány útján.

Huzáslajstromok és postadij 40 kr. mindkét osztályért.

(264) 2-3

ANGER GYULA,

Budapest, Teréz-körut 3. sz.

SZABÓ GYULA

Első nagyváradai gőz- és vizerőre berendezett műfestő és vegyészeti ruhatisztító intézete.

Nagyvárad, N.-Körös-utca 720. szám,

saját ház.

Fiókvállalat Zöldfa-utca, „ZÖLDFA” kávéházzal szemben.

Bátor vagyok a nagyérdemű közönség becses tudására hozni, miszerint azon szerencsés helyzetbe jutottam, hogy **König K.** budapesti műfestő és vegytisztító-gyáros ur helybeli fiókvállalatának az összes raktáron levő munkáit és berendezéseit átvettem, abból kifolyólag üzletemet oly erőkel gyarapítottam, hogy a legmagasabb igényeknek is megfelelhettek. Törekvésem odairányul, hogy a nagyérdemű közönség bizalmát és irányomban való pártfogását kiérdemeljem, ezért elhatároztam, hogy az eddigi árakból 30%-os engedménnyel fogom az eddig nélkülözött legsikeresebb festészet- és vegyészeti tisztításokat eszközölni.

Intézetemben vegyészeti tisztítatnak, teljesen bontatlan állapotban: Uri- és fiúöltönyök, női- és gyermek-ruhák, mindennemű himzett munkák, katonatiszti ruházatok mindennemű egyenruhák, egyházi ruhák, sálók, belépők, csipkék, szallagok, selyem- és bőrkeztlyük, napernyők, tollak, szarvasbőrnadrágok, színházi ruhák, csipke- és tunisz függönyök, szobaszőnyegeg, butorszövetek.

Mindezen tárgyak gőzáltafi festéssel kívánatszerintí színre, mintaszerint a legsikeresebben festhetők. Félzör, satin, vagy creton kelmék a festés után a legdivatosabb mintanyomatokkal láthatók el.

Tájékozásul alább jegyzem az egyes tárgyak vegyészeti tisztításáért számítható árakat egy férfi-öltöny javítással 1 frt 50 krtól feljebb, tisztí (Peácsvics) nadrág 70 kr., vászon nadrág 40 kr., blous 1 frt 50 krtól feljebb, napernyő 80 kr., keztlyü és nyakkendő 15 kr., csipke-függönyök tisztítva vagy butorhoz illően festve 30 krtól feljebb.

A szintársulat t. tagjai részére: férfi-öltönyök 1 frt 40 krtól, női ruházatok, alj és blous 1 frt 40 krtól feljebb, különleges darabok melyen leszállított árban. A tisztított tárgy az átadás után azonnal használatba vehetők. Előforduló gyászesteknél, ruhák haladék nélkül tisztetnek. Postai megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve.

Nem mulasztom el a nagyérdemű közönségnek egyidejűleg az irántam tanusított eddigi szíves pártfogását megköszönni s kérem továbbra is engem ebben részesíteni.

Teljes tisztelettel

SZABÓ GYULA,

ruha vegytisztító és műfestő.

(157) 11-20

A CS. KIR. SZABADALM.

ADRIAI BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

MAGYARORSZÁGI OSZTÁLYA.

Alapított 1838. évben. — Biztosítéki alap: 78 millió korona.

Báró PODMANICZKY FRIGYES,

intéző.

Budapest, 1895. augusztus havában.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni, hogy Nagyvárad város és Biharmegye területére **kötvény-kiltsi joggal felruházott főügynökséget** létesítettünk Nagyváradon, melynek vezetésével

BARTÓK JAKAB urat

a biharmegyei takarékpénztár volt vezérigazgatóját biztuk meg, ki főügynöki irodáját — Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 6. sz. a. — folyó hó 5-én megnyitotta.

Kérjük a n. é. közönséget, miszerint biztosítást illető ügyekben nevezett főügynökségünket, mely azon lesz, hogy intézetünk hagyományos elveihez hiven, a biztosító közönség kívánalmainak és követelményeinek minden tekintetben megfeleljen — teljes bizalommal fordulni méltóztassék.

Kiváló tisztelettel

a cs. kir. szab.

ADRIAI BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

magyarországi osztálya

Báró Podmaniczky Frigyes,

Lichtenberger,

Frigyessi,

intéző.

vezértitkár.

titkár.

(202) 2-2

Hivatkozással az »Adriai biztosító társulat magyarországi osztályának fenti értesítésére, bátorkodom a n. é. közönséget arra kérni, hogy az eddigi működésben irántam tanúsított nagybecsű jóindulatával és bizalmával, új vállalkozásomban is megtisztelni és támogatni sziveskedjék.

Biztosítva t. ezimedet arról, hogy mindenkor főtörékvésem leendő biztosítási ügyeinek előzékeny, lelkiismeretes és pontos elintézése és érdekeinek folytonos szem előtt tartása által a bennem helyezett megtisztelő bizalmát teljesen kiérdemelni; reményem, hogy a n. é. közönség megbizásaival engem minél gyakrabban szerencsésíteni fog.

Főügynökségi irodám eszközöl: **tűz-, jégkár- és balesetek** elleni, továbbá **élet- és járadék**, valamint **szállítási** biztosításokat.

Kiváló tisztelettel

Nagy-Várad, 1895. augusztus havában.

BARTÓK JAKAB.

FÖLDVÁRY VILMOS

egész ujonnan gépekkel berendezett műfestészeti és vegyészeti mosóintézetet rendeztem be, hol személyes vezetésem alatt készülnek el a megrendelt munkák.
Nagyváradon, Lovas-utca, 640. sz. (a nemzeti hid mellett.)

Kényelem szempontjából felvállaló helyiségetem Bémer-tér, Fő-utca, Karaguj-ház rendeztem be.

A vegyi mosásban minden tárgy bármilyen gazdagon díszített is (esipke vagy más díszítés) fejtetlen állapotban tisztítatik, teljesen mindegy, hogy az illető szövetnek milyen minősége és színe van. A tisztított tárgyak visszanyerik eredeti színüket, ismét újak lesznek és a kiszolgáltatás után azonnal használatba vehetők.

Csipkefüggönyök a legolesőbb árban tisztítatnak és fehérittetnek, vagy kívánat szerint bármely színre festetnek. Mindenféle butorszövetek színfelelevenítésre vagy újra festésre elvállaltatnak.

Vegyi mosásra elfogadtatnak: Férfi-, női-, gyermek- és egyenruhák, színházi öltözékek, egyházi ruhaneműk, nyakkendők, szőnyegek, butorszövetek, terítők és többféle színezéssel ellátott himzések, bársony öltözékek, különféle arany-, ezüst-, bársony-, selyem- vagy bármilyen díszszel ellátott tárgyak is.

Női fekete gyapotruhák oliv, barna vagy sötétzöld színre festhetők. — Finom selyem öltözékek a legajánlatosabb módon, világos ruhák bármilyen divatos színre festhetők.

Gyászruhák haladéktalanul elkészítetnek. Alkalmi ruhák 24 óra alatt készítettnek el.

Miután helyben eddig egyedül vagyok, ki ezen vegyészeti műtisztítás és Detacherozás (pecsét tisztítás) iparszerűleg megtanultam, bel- és külföldön huzamos időig a legnagyobb festő- és tisztító-intézetekben működtem, képes vagyok az ezen szakmába vágó munkáknak a legmagasabb igényeknek is megfelelni, és ez által azon kellemes helyzetbe is jutottam, hogy egy régen érzett hiány pótlására határozottam el magamat

a vegyészeti tisztítás kézikönyve

kiadásával, mely e téren valóban hézagpótló munka. — El ne mulassza tehát senki, kézi könyvemet, melynek ára 3 frt megszerzeni, különösen kinek érdekében áll, ugymint ruhatisztítók, szabók, háziasszonyok és mosónők ezen könyvecskét, mely az alant felsorolt mosás és tisztításról a legjobb utbaigazítást adja.

Kézikönyvem a következő vegyészeti tisztításról ad utbaigazítást:

1. Vászón- és pamut, ugy mint fehérnemű stb. fehéritése.	6. Világos vagy virágos karton vagy szatén mosása.	14. Az összes vegyészeti tisztítás.
2. Fehér gyapju és selyemkelmék mosása és fehéritése.	7. Színes selyemkelmék mosása.	15. A már használt piszkos benzin tisztítása.
3. Himzett tárgyak legzélszerűbb mosása.	8. Világos színű gyapjuszövet mosása.	16. A Detoucherozás vagy az összes peccéttisztítás.
4. Fehér csipkefüggöny tisztítása.	9. Férfi ruhák mosása.	17. Peccéttisztító szappan készítése.
5. Fehér selyem csipke és fátjol mosása és fehéritése.	10. Struettollak mosása és fehéritése.	18. Finom kékítő készítése.
	11. Kimosott tárgyak keményítése.	19. Kimosott vagy kifakult világos színű ruhák felfestése.
	12. Színes szőnyegek tisztítása.	
	13. Fehér glacé kesztyű tisztítása.	

Kapható a szerzőnél: **Földváry Vilmosnál**, Lovas-utca 640. szám.

Oly egyének, kik a vegyi mosást, a Detarichoaszt (peccéttisztítást) praktikusán óhajtanak megtanulni, azt nálam rövid idő alatt és csekély díjazás mellett megtanulhatják.